

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

MIESIĘCZNIK URZĘDOWY KURJI DIECEZJALNEJ.

Adres Redakcji: Siedlce, Kurja Diecezjalna.

W sprawach prenumeraty i innych administracyjnych adres: Kurja Diecezjalna, Siedlce. || Zeszyty zamienne i egzemplarze recenzyjne należy nadsyłać pod adresem Redaktora.

Przedpłata roczna 30 zł., cena zeszytu miesięcznego 3 zł.

Od Stolicy Apostolskiej.

Pismo Ojca Św. do Episkopatu Polski. Sankcje, przewidziane w kanonach 2320, 2343 § 1, 2367 i 2369 C. J. C., zostają rozszerzone na cały Kościół tak Łaciński jak i Wschodni. Dekret o nadaniu odpustów za wezwanie do Krzyża św. i odmówienie sekwencji „Stabat Mater“. Dekret o ubogaceniu odpustami „Dnia Misyjnego“. Modlitwy, odmawiane na pamiątkę pięciu ran Pana Jezusa, zostają ubogacone odpustami. Dekret o zmianie oficjum brewjarzowego na uroczystość Najdroższej Krwi Pana Jezusa.

Z Ordynariatu.

List pasterski noworoczny. Dekret o przyłączeniu do par. Stoczek Łukowski kolonii Wiśniew (Kamionka). Dekret o przyłączeniu do par. Kłoczów kilku rodzin ze wsi Przesmyk. Zarządzenie w sprawie ubezpieczenia służby kościelnej.

Z Kurji Diecezjalnej.

Examina neopresbyterorum i ad beneficia curata w r. 1935. Wizytatorzy nauki religii w szkołach powszechnych. Ogłoszenie o święceniach. Tematy na kongregacje dekanalne w r. 1935. Dni Przeciwgruźlicze. Poszukiwanie Michała Kawelki vel Michała Maruszczyka. Kursy dokształcające dla niekwalifikowanych ochroniarek. Brewjarze.

Zmiany w składzie osobistym Duchowieństwa.

Dziennik czynności J. E. Ordynariusza.

Przeniesienie zwłok ś. p. Arcybiskupa Jerzego Matulewicza z Kowna do Marjampola.

Ogólne zebranie członków T-wa Samopomocy Duchowieństwa.

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

MIESIĘCZNIK URZĘDOWY KURJI DIECEZJALNEJ.

Adres Redakcji: Siedlce, Kurja Diecezjalna.

W sprawach prenumeraty i innych administracyjnych adres: Kurja Diecezjalna, Siedlce.

Zeszyty zamienne i egzemplarze recenzyjne należy nadsyłać pod adresem Redaktora.

Przedpłata roczna 30 zł., cena zeszytu miesięcznego 3 zł.

OD STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Pismo Ojca św. do Episkopatu Polski.

W odpowiedzi na list hołdowniczy Najdostojniejszego Episkopatu Polski, wysłany do Ojca św. z racji dorocznej konferencji, z Watykanu nadeszło pismo odręczne Papieża następującej treści:

Do Ukochanych Synów Naszych i Czcigodnych Braci

Aleksandra Kakowskiego

św. Rzymskiego Kościoła Kardynała Prezbitera

tytułu św. Augustyna

Arcybiskupa Warszawskiego,

Augusta Hlonda

św. Rzymskiego Kościoła Kardynała Prezbitera

Tytułu N. Marji P. Pokoju

Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Poznańskiego,

oraz do innych Arcybiskupów i Biskupów polskich

Pius XI Papież.

Umiłowani Synowie Nasi i Czcigodni Bracia
pozdrowienie i Apostolskie Błogosławieństwo.

Nad wyraz miły był Nam list, któryście wy, Drodzy Synowie Nasi i inni Pasterze polscy, zgromadzeni w obecności Nuncjusza Apostolskiego p zy słynnej N. Marji Panny świątnicy w Częstochowie, przysłali Nam ze czcią w ubiegłym miesiącu wrześniu. Bo list ten świadczył w całej pełni o przywiązaniu i czci, którą polscy Pasterze i wierni otaczają Stolicę Apostolską i Nas samych, a jednocześnie przynosił bardzo miłą zapowiedź Synodu plenarnego, wyznaczonego przez Was na rok przyszły. Na Wasz tak uprzejmy hołd odpowiadamy oznajmieniem Wam Naszej wdzięczności i życzliwości, postanowienia zaś przez Was powziętego, a dowodzącego tak niezbitie troskliwości w spełnianiu urzędu pasterskiego, bardzo

Wam winszujemy i to tem goręcej, że najważniejsze zagadnienia, które głównym będą przedmiotem obrad Synodu, zaprojektowano zgodnie z wskazówkami, któreśmy podnosili w Naszych listach i wskazówkach wydawanych stosownie do potrzeb czasu. Przedewszystkiem bowiem zajmiecie się sprawą Akcji katolickiej, której pielęgnowanie wszelkimi sposobami oraz rozwój zalecaliśmy ustawicznie. A głównem jej zadaniem jest niewątpliwie ukształcenie moralne młodzieży, którą według nauki Kościoła, ostoji i fundamentu prawdy, wychować należy. Dlatego też chętnie oddajemy Wam, ukochani Synowie Nasi i Czcigodni Bracia, zasłużoną pochwałę za to, że usiłowaliście i usiłujecie wciąż jak najodpowiedniejsze wyszukać środki, aby wspólną myślą i wspólnym wysiłkiem doprowadzić do szczęśliwego wyniku dzieło tak doniosłe. Sprawa zaś dziennika katolickiego, który postanowiliście wydawać i to jak najprędzej, szczególniejszą sprawiła Nam przyjemność. Bo jak już nieraz oświadczaliśmy, niema, jak się wydaje, odpowiedniejszego obecnie środka do podtrzymania i wzmocnienia Akcji katolickiej, niema poprostu użyteczniejszego sposobu do urobienia i ukształcenia zwłaszcza umysłów młodzieży zdrową nauką i zasadami chrześcijańskimi niż wydawanie dziennika całkowicie katolickiego, któryby, rozumie się, nietylko nie stał w sprzeczności z wiarą chrześcijańską i dobrymi obyczajami, ale jak najwięcej pociągał i nakłaniał do osiągnięcia wyższego dobra przez cnoty chrześcijańskie. Zdajemy sobie dobrze sprawę, ile pozostaje do przewyciężenia trudności z powodu ciężkich czasów, lecz, gdy wszyscy szlachetni ludzie połączą swe chęci i zasoby, to nawet tego, co ludzkie siły nie zdołają osiągnąć, udzieli sam Bóg, jeżeli się Go będzie o to prosiło gorącą i wytrwałą modlitwą. My przeto, otaczając dążenia Wasze i troskliwe usiłowania Wasze ojcowską życzliwością i opieką, wraz z Wami błagamy Boga wszechmogącego, aby łaskawie sprzyjał zbożnym wysiłkom, i ufamy, że z Jego łaski i dobrodziejstwa wszelkie uchwały Synodu plenarnego przyczynią się do większej pomyślności tego tak drogiego Nam narodu i obrócą się szczęśliwie na dobro całej sprawy katolickiej. Niechże zapowiedzią tych dobrodziejstw niebieskich i świadectwem Naszej szczególnej miłości będzie Apostolskie Błogosławieństwo, którego Wam, Ukochani Synowie Nasi i inni Pasterze Polski, oraz całemu duchowieństwu i ludowi, powierzonemu Waszej czujności jak najochotniej w Panu udzielamy.

Dan w Rzymie, u św. Piotra dnia 1 listopada w uroczystość Wszystkich Świętych 1934 roku Pontyfikatu Naszego roku trzynastego.

Pius XI Papież

Sankcje, przewidziane w kanonach 2320, 2343 § 1, 2367 i 2369 C. J. C. zostają rozszerzone na cały Kościół tak Łaciński jak i Wschodni.

(Acta Apost. Sedis, vol. XXVI. pag. 550)

Na skutek wyraźnego polecenia Ojca św., Piusa XI., przedłożona została Kongregacji Św. Oficjum kwestja, czy sankcje, zawarte w kan. 2320, 2343 § 1, 2367 i 2369 Kodeksu Prawa kanonicznego, przewidujące za pewne przestępstwa ekskomunikę latae sententiae najspeciallyj Stolicy

Apostolskiej zastrzeżoną, rozciągają się na cały Kościół. Ich Eminencje Księża Kardynałowie, wyznaczeni do wykonywania pieczy nad całością wiary i obyczajów, rzecz dokładnie rozważywszy i zasiągnawszy zdania św. Kongregacji dla Kościoła Wschodniego, oraz św. Penitencjarji Apostolskiej, na plenarnem posiedzeniu, odbytem dnia 12 lipca 1934 r., zdecydowali, że sankcje powyższe, zważywszy na nadzwyczajną wagę tych przestępstw, rozciągają się na cały Kościół, tak Łaciński, jak i Wschodni, bez względu na obrządek i że rozpoznawanie tych przestępstw zastrzega się w zakresie wewnętrznym św. Penitencjarji, zaś w zakresie zewnętrznym Św. Oficjum.

W dniu 19 tegoż miesiąca Jego Świątobliwość, Pius XI, na zwykłej audiencji, udzielonej Asesorowi Św. Oficjum, przedłożoną Mu rezolucję Księża Kardynałów zatwierdził, Swoją władzą umocnił i polecił ogłosić.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Oficjum, dnia 21 lipca 1934 roku.

(—) I. VENTURI, Notariusz Kongregacji Św. Oficjum.

Dekret o nadaniu odpustów za wezwanie do Krzyża św. i odmówienie sekwencji „Stabat Mater“.

(Acta Apost. Sedis, vol. XXVI, pag. 525)

Przy zbliżającym się święcie Podwyższenia Drzewa Krzyża św., którego dziewiętnastowiekowa tajemnica z wyjątkową pobożnością i wspinałością przedtem w Rzymie obchodzona była, a w roku bieżącym w całym świecie katolickim z zapalem ducha jest wspomiana, Ojciec św., Pius XI, kierowany głęboką troską, by wszyscy jego synowie podczas trwania tego roku jubileuszowego zbawienne skutki Odkupienia jaknajobficiej zyskali, po ubogaceniu w czasie tego Miłościwego Lata modlitewki, wyrażającej wdzięczność za dobrodziejstwo Odkupienia (Kłaniamy Ci się, Panie Jezu Chryste), oraz innej modlitwy, zawierającej pozdrowienie słodkiego Drzewa Krzyża św. (Witaj, o Krzyżu, nadziejo jedyna), łaskawie zarządził, aby z tego skarbcza Kościoła św., skąd owe łaski duchowe płyną, wierni, którzy tak często do bezgranicznej mocy Krzyża św. się uciekają, zbawiennego wsparcia zaczerpnęli, iżby mogli liczne ataki i zasadzki nieprzyjacielskie zwyciężyć, mianowicie, przez odmawianie tej strzelistej modlitewki: „Przez znak Krzyża świętego, wybaw nas, Boże, od nieprzyjaciół naszych“.

Dlatego też na audiencji w dniu 6 lipca b. r., udzielonej niżej podpisanemu Wielkiemu Penitencjarzowi, Ojciec św. zdecydował, by wierni ilekroć razy pobożnie i przynajmniej ze skruszonym sercem powyższą modlitewkę odmówią, zyskiwali *odpust cząstkowy trzech lat, oraz odpust zupełny* pod zwykłymi warunkami raz na miesiąc, jeśli codziennie przez miesiąc modlitwę tę odmawiać będą. A ponieważ wspomnienie Krzyża św. nie może być oddzielone od rozważania niewymownych boleści, które przeniknęły pod Krzyżem najśłodsze Serce Matki Bożej, przeto Ojciec św. poleca, by w tym roku, wyznaczonym do obchodzenia w całym świecie pamiętki Odkupienia rodzaju ludzkiego, szczególne i rozszerzone łaski duchowe zostały udzielone tym wiernym, którzy ze specjalną pobożnością i uczuciem wdzięczności swej najukochańszej Matki boleści czcić będą,

odmawiając te tak proste i pełne miłości wezwania, zawarte w sekwencji „Stabat Mater dolorosa“ — „Stała Matka Bolesciwa“, jak to im podaje liturgia święta, a więc nietylko w tym celu, by współczuć z cierpieniem Matki Najświętszej, ale zwłaszcza, by opłakiwać swoje także grzechy, tę przyczynę niewymownych kar.

Na powyższej przeto audjencji Jego Świątobliwość nietylko odpust częstkowy, dołączony już do tej sekwencji, rozszerzył do lat siedmiu za pobożne jej odmówienie, ale nadto zdecydował, by za odmówienie jednej strofy tej sekwencji, a mianowicie: „Święta Matko, o Jedyna, Ty, wbitego na Krzyż Syna wraz w me serce Rany drogie“¹ wierni zyskiwali odpust częstkowy pięciuset dni. Strofę tę nawet prości ludzie dobrze znają i często ją powtarzali, lub powtarzają przed wizerunkiem N. Marji Panny podczas nawiedzeń jubileuszowych; zupełnego zaś odpustu udzielił Ojciec św. pod zwykłymi warunkami tym wiernym, którzy nietylko całą sekwencję, ale nawet tę zwykłą jedną strofę codziennie przez cały miesiąc odmawiać będą celem uczczenia pamięci boleści Matki Bożej, w duchu pobożności, której w sercach skruszonych nie zabraknie.

Niniejsze ważne jest na zawsze bez wydawania pisma Apostolskiego w formie breve i bez względu na jakiegokolwiek inne przepisy.

Dan w Rzymie, w gmachu św. Penitencjarji dnia 1 sierpnia 1934 r.

(—) W, Kard. LAURI, Wielki Penitencjarz.

(—) I. TEODORI, sekretarz.

Dekret o ubogaceniu odpustami „Dnia Misyjnego“.

(Acta Apost. Sedis, vol. XXVI pag. 526)

Nieustanny rozwój misyj między niewiernymi wielce leży na sercu Ojcu św. Piusowi XI, którego najgorętszem jest pragnieniem, iżby Królestwo Chrystusowe rozszerzało się po całym świecie, a zwłaszcza w tych dalekich i niedostępnych krainach, w których światło ewangeliczne jeszcze nie zabłysło.

Wobec tego Ojciec św., powodowany troską o zbawienie dusz, od r. 1926 na zasadzie dekretu św. Kongregacji Obrzędów, wydanego dnia 14 kwietnia, wyznaczyć postanowił w każdym roku na przedostatnią niedzielę października dzień, „Dniem misyjnym“ zwany, który stale winien być obchodzony.

Przeznaczeniem tego dnia jest rozpowszechnienie owego chwalebnego przedsięwzięcia, które *propagandą misyjną* się zowie, iżby mianowicie, przez odpowiednie uświadomienie dzieło krzewienia Wiary św. lepiej i łatwiej zostało poznane i jednocześnie, obok pieniężnej, a niezbędnej jałmużny, można było otrzymać jeszcze cenniejszy owoc, z modlitwy płynący. Tenże więc Najwyższy Pasterz raczył udzielić odpustu zupełnego wszystkim wiernym, którzy w tym dniu do Komunii św. przystąpią oraz pomodlą się o nawrócenie niewiernych.

Ponieważ zaś w tymże dniu niełatwo wszyscy mogą komunikować, tenże Namiestnik Chrystusowy z Bożej Opatrzności Pius XI, chcąc wszystkim w pewnej mierze dać możność korzystania ze skarbnicy odpusto-

1 W przekładzie Arcybiskupa A. Symona.

wej, na audjencji, udzielonej dn. 20 lipca b.r. niżej podpisanemu Kardynałowi, Wielkiemu Penitencjarzowi, łaskawie zezwolił, iżby ci wszyscy, którzy przynajmniej z sercem skruszonym i pobożnie wezmą udział w jednym z nabożeństw, w tym dniu zwykle odprawianych, i pomodlą się za nawrócenie niewiernych, mogli zyskać *częstkowy odpust 7 lat.*

Niniejsze rozporządzenie ma swą moc obowiązującą na zawsze zachować bez wydania pisma Apostolskiego w formie breve i bez względu na jakiegokolwiek inne przepisy.

Dan w Rzymie w gmachu św. Penitencjarji dnia 30 sierpnia 1934 r.

(—) W. KARD. LAURI, Wielki Penitencjarz

I. TEODORI Sekretarz.

Modlitwy, odmawiane na pamiątkę pięciu ran Pana Jezusa, zostają ubogacone odpustami.

(Acta Apost. Sedis, vol. XXVI pag. 561)

Z okazji uroczystości Najśw. Krwi Pana Jezusa Ojciec św. Pius XI, na audjencji, udzielonej niżej podpisanemu Kardynałowi, Wielkiemu Penitencjarzowi, w dniu 6 b. m. łaskawie udzielił *odpustu częstkowego trzech lat* tym wszystkim wiernym, którzy pobożnie, przynajmniej ze skruszonym sercem odmówią pięć razy: Ojcze Nasz, Zdrowaś Marja i Chwała Ojcu, oraz modlitewkę — „Święta Matko, o Jedyna, Ty, wbitego na Krzyż Syna, wraz w me serce Rany drogic” na pamiątkę pięciu ran, z których najdroższa Krew na Krzyżu spłynęła; zaś *zupelnego odpustu* raz na miesiąc udzielił Ojciec święty pod zwykłymi warunkami za odmawianie powyższych modlitw przez miesiąc.

Niniejsze ważne jest na zawsze, bez wydawania pism Apostolskich w formie breve i bez względu na jakiegokolwiek inne zarządzenia.

Dan w Rzymie, w gmachu św. Penitencjarji, dnia 9 lipca 1934 roku.

(—) W. KARD. LAURI, Wielki Penitencjarz

(—) I. TEODORI, Sekretarz.

Dekret o zmianie oficjum brewjarzowego na uroczystość Najdroższej Krwi Pana Jezusa.

(Acta Apost. Sedis, vol. XXVI pag. 560)

URBIS ET ORBIS.

Dla utrwalenia w pamięci 1900-lecia Odkupienia rodzaju ludzkiego, Jego Świątobliwość Ojciec św., Pius XI, na wniosek św. Kongregacji Obrzędów, raczył uroczystość Najdroższej Krwi Pana Jezusa podnieść do

rytu zdwojonego pierwszej klasy, oraz zatwierdzić powyższą modlitwę i lekcje brewjarzowe. Bez względu na jakiegokolwiek inne zarządzenia.
Dnia 25 kwietnia 1934 roku.

(—) K. KARD. LAURI, *Prefekt*

(—) A. CARINCI, *Sekretarz.*

Z ORDYNARJATU.

Henryk Przeździecki

Z BOŻEGO ZMIŁOWANIA I STOLICY APOSTOLSKIEJ ŁASKI

BISKUP SIEDLECKI czyli **PODLASKI**

Dr. Św. Teol.

Umiłowanym w Chrystusie Panu Duchowieństwu i Wier-
nym pozdrowienie i błogosławieństwo pasterskie.

Nowy Rok. Starym i chwalebnym zwyczajem na rozpoczynający się rok składamy sobie nawzajem życzenia.

Z jakimi życzeniami zwrócę się do Was, powierzonych mej opiece pasterskiej, do Was umiłowanych w Bogu, za których, na wzór Jezusa Chrystusa, gotów jestem nie tylko cierpieć, lecz i życie złożyć w ofierze?

Z jakimi życzeniami, powtarzam, zwrócę się do Was? jaki dar Wam złożę?

Niech moim życzeniem, moim darem będzie to, o co dla Was, Najmilsi, prosiłem Ojca Świętego Piusa XI podczas łaskawie udzielonego mi posłuchania dnia 4 grudnia ubiegłego roku.

Ojciec Święty, prosiłem, racz błogosławić duchowieństwu, alumnom większego i mniejszego seminarjum, diecezjanom moim i naszej pracy unijnej.

Błogosławimy, odrzekł Papież, duchowieństwu, alumnom, diecezjanom, pracy unijnej i wszystkim, dla których pragniesz błogosławieństwa.

Podziękowałem Ojcu Świętemu za tę łaskę. Obecnie zaś wytłumaczę, o co ja prosiłem dla Was, Najmilsi.

Błogosławił Ojciec Święty duchowieństwu diecezji naszej. W pierwszym rzędzie błogosławił niezłomowanemu w pracy mojemu pomocnikowi, J. E. Biskupowi Dr. Czesławowi Sokołowskiemu. Następnie błogosławił Ojciec Św., aby każdy kapłan w naszej diecezji był świętym, aby był wzorem życia według nauki Chrystusowej, którą głosi, aby był niezłomowany w pracy, cierpliwy, łagodny, pełen poświęcenia, ofiarny, aby zabiegał o zbawienie powierzonych swej pieczy, aby smutnych pocieszał, głodnych karmił, nagich przyodziewał i wszystkich swym przykładem do czynów miłosierdzia zachęcał. Nagrodą dla kapłana niech będzie zbawienie dusz ludzkich. To jest najlepsze dla kapłana życzenie noworoczne. A dobrzeby było, aby udziałem jego stała się też chociaż odrobina wdzięczności za to, co dobrego czyni.

Błogosławił Namiestnik Chrystusowy zakonnikom i zakonnicom jako tym, którzy złożyli śluby czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, aby w czasach zepsucia, chciwości, pychy ślubami temi wiernie wykonywanemi świecili jako gwiazdy na niebie i światłem życia swego pociągali wszystkich ku Bogu, do pracy i ofiary dla bliźnich.

Błogosławił Namiestnik Chrystusa alumnom większego i mniejszego seminarjum. — Błogosławił, aby na wzór Jezusa, rosnąc w latach, pomnażali się w łasce, stali się radością dla wszystkich. Niechaj ci, którzy czują w sobie powołanie do stanu kapłańskiego, zaprawiają się do pracy, trudu, ofiary z siebie, do miłości Boga i bliźniego. Niechaj staną się kapłanami według serca Bożego.

Błogosławił Ojciec Święty diecezjanom, to jest najpierw rodzicom. Błogosławił, aby rodzice cieszyli się licznem gronem dzieci, aby małżonkowie miłowali się wzajemnie, aby każda rodzina była szczęśliwa. Szczęściem rodziców — dobre dzieci. Rodzice wspólną modlitwą, przykładem własnego zacnego życia wychowują dzieci na prawdziwych wyznawców nauki Chrystusowej, na zacnych obywateli kraju. Pocięchą rodziców jest, gdy widzą, że dzieci ich korzystają z udzielanych im nauk w szkole, że są zacne, wdzięczne, usłużne. Błogosławieństwo Ojca Świętego dopomagać będzie rodzicom, aby syny i córki swe bronili przed wszelkiem zgorzeniem, przed osabianiem w nich wiary świętej i przywiązania do Kościoła Chrystusowego. Ojcowie i matki, niechaj błogosławieństwo apostoelskie dopomoże wam, aby dzieci wasze zawsze były waszą radością i podporą w latach starości.

Błogosławił Ojciec Święty diecezjanom, a zatem błogosławił młodzieży, aby była coraz lepsza, aby była radością dla wszystkich, nagrodą dla rodziców, dla szkoły, aby z młodzieży wyrosli dobrzy katolicy, dobrzy obywatele i obywatelki kraju.

Błogosławił Papież diecezjanom, a zatem wszystkim powierzonym mej pieczy pasterskiej! Błogosławił, aby każdy w tej diecezji był pełen miłości Boga i ludzi, aby spełniał jak najlepiej swe obowiązki, aby bóle i cierpienia omijały każdy dom, a gdyby nadeszły, by była łaska Boża do cierpliwego ich znoszenia, i aby napowrót w domu tym zapanowała radość.

Błogosławił Ojciec Święty wszystkim, a przeto i tym, którzy nie są w jedności kościelnej z nami, i tym, którzy nie są omyci wodą chrztu świętego. Niech błogosławieństwo Boże na nich spływa. Niech błogosławieństwo Ojca Świętego sprawi też i to, aby wszyscy w diecezji naszej do Kościoła Chrystusowego należeli.

Błogosławił Namiestnik Chrystusowy naszej pracy unijnej. Błogosławił, aby ci, którzy albo sami odeszli od jedności z Kościołem Katolickim albo ich przodkowie, do tej jedności wrócili. Niech każdy modli się w obrządku, w którym pragnie, i w języku, który z piersi matki wyssał. Błogosławił Ojciec Święty, aby praca unijna była prowadzona w duchu miłości, aby każdy z nas przez miłość ku bliźnim był apostołem nauki Chrystusowej o jednej owczarni i jednym pasterzu.

Błogosławimy wszystkim, mówił na zakończenie Papież, wszystkim, dla których pragniesz błogosławieństwa.

A czyż jest chociaż jeden człowiek, dla którego bym nie pragnął błogosławieństwa Namiestnika Chrystusowego?! — Niema takiego i być nie może! — Dla wszystkich pragnę błogosławieństwa.

Oczyma wiary zapatrzony w Chrystusa Pana wołam: Dobry Jezu,

błogosławieństwa Twego Namiestnika przez ręce Matki Twojej rzucam jako kwiaty na każdego, zamieszkałego w diecezji podlaskiej; i na tych w kolebce, — i na tych małych ledwie chodzących, — i na każde dziecko, — i na młodzież, — i na ludzi pełnych sił, — i na starców, — i na zdrowych, — i na chorych, — i na smutnych, — i na radosnych. Skierowuję te błogosławieństwa, jako promienie słońca — i na poddasza, i do suterren, i do małych i do obszernych mieszkań. Niech promienie tych błogosławieństw wszędzie przenikną, niech będą zawsze niewiędnącymi kwiatami!

Boże, usłysz błagania niegodnego sługi Twego!

Matko Boga-Człowieka i Matko nasza, Tyś niezmordowana w pracy dla dobra naszego. Na nowy rok roznoś łaski Syna Twego. Ty wiesz, jak nam tym tych łask potrzeba. Spraw, abyśmy ze świątyni wyszli dzisiaj lepsi, pogodni, z uśmiechem dla wszystkich, z łaską Boga w sercach naszych.

Matko, zanieś Synowi Twemu nasze życzenia noworoczne dla Papieża Piusa XI, płynące z serc pełnych wdzięczności za udzielone nam błogosławieństwo; spraw aby te życzenia nasze Syn Twój umocnił. Niech niezmordowany Wikariusz Chrystusa Pana zbiera owoce swej pracy nad zbawieniem wszystkich.

Ty wiesz, Matko, jak Cię miłujemy. Nie sądz, abyśmy dla Ciebie nie mieli też życzeń na ten nowy rok. Życzeniami temi są nasze mocne pragnienia, aby nikt nie ranił grzechami Boskiego Serca Syna Twego. Matko, te nasze życzenia u stóp Twoich składamy. Weź je i oddaj Synowi Twojemu. My zaś starać się będziemy, aby te skromniutki kwiatki naszych życzeń nigdy nie zwiędły.

I czy na tem skończymy? Czy życzenia mamy tylko dla tych, którzy mieszkają w diecezji naszej? — Przenigdy! — Gdybyśmy tak postępowali, nie byłibyśmy prawdziwymi wyznawcami nauki Chrystusa Pana. Chrystus miłością Swą obejmuje świat cały. On nas nauczył modlitwy, rozpoczynającej się od słów „Ojciec nasz“, abyśmy pamiętali, że Bóg jest Ojcem wszystkich, a my wszyscy na całym świecie jesteśmy braćmi i siostrami. I dlatego sercem miłującym wszystkich ludzi wołajmy:

Boże i Panie, błogosław Rzeczypospolitej naszej, błogosław jej Prezydentowi, Rządowi i wszystkim obywatelom Państwa. Niech Rzeczpospolita, wsparta na fundamencie nauki Chrystusowej, cieszy się ładem i pokojem, niech w niej będzie dla wszystkich praca i słuszna za nią zapłata.

Boże i Panie, ześlij łaski na całą ziemię, na wszystkie narody.

Boże i Panie, niech Cię wszyscy ludzie miłują i niech się miłują wzajemnie.

Boże i Panie, podeptanie Twej nauki, brak miłości bliźnich sprowadził nędzę na ziemię. O ból bólów! Jedni jęczą z głodu, a inni dla zysków, dla większej ceny palą olbrzymie zapasy żywności. Zbawicielu, niech miłość Boga i bliźniego wróci do serc ludzkich, a nie będzie tych krzywd, tej nędzy, jakie dzisiaj na ziemi panują. Zbawicielu, niech ten nowy rok nie będzie podobnym do niedawno ubiegłych lat!

Boże, wrogowie Imienia Twego mordują Twoich wyznawców. Iuż to męczenników za dni naszych przelało krew swoją, zniosło i znosi straszne katusze za wiarę świętą, za obronę dzieci przed szkołami szydzącymi z Boga. Przypomnijmy sobie Rosję Bolszewicką, Meksyk, Hiszpanję i inne kraje! — Boże, oświeć prześladowców, daj im miłość bliźniego. Niechaj z krwi i cierpień tych męczenników, jak ongi z katakumb, wyrosną liczne szeregi prawdziwych, mocnych, wytrwałych wyznawców

nauki Chrystusowej. Niech z tej krwi i cierpień wykwitnie kwiat spokoju, porządku, dobrobytu. Boże, — miłosierdzia! Niech te prześladowania jak najprędzej się skończą! Boże, nie karz! Boże, przebacz!

Boże, dziękujemy Ci najpokorniej, że dałeś nam łaskę wiary, że wierzymy w Ciebie, że znamy naukę Syna Twego. Lecz iluż to jest jeszcze pogan! I nawet obecnie jest jeszcze uprawiany handel ludźmi, niewolnikami.

Prawda, że wstrętny ten handel starają się znieść, zniszczyć — i Kościół i państwa. Prawda, że wśród pogan pracują misjonarze, nie tylko kapłani i zakonnicy, lecz i zakonnice oraz świeccy: uczą nauki Chrystusowej, budują świątynie, ochrony, szpitale, szkoły. Pracują niezmordowanie, nie zwracają uwagi na trud, żnój, choroby i na grożące im nieraz niebezpieczeństwo utraty życia. Niech im to Bóg nagrodzi! Lecz tych pracowników w stosunku do ogromu pracy za mało! Prośmy Boga, aby liczba pracowników wśród pogan, pracowników pełnych miłości Boga i ludzi, ustawicznie się zwiększała, aby handel niewolnikami wreszcie ustał. Błagajmy Boga o światło dla pogan, o błogosławieństwo dla nich. Niech to będzie nasze życzenie noworoczne dla pogan, życzenie z głębi serca płynące. Módlmy się o to szczególnie w dniu święta Trzech Królów. W dniu tym, gdy w świątyniach naszych zbierane są ofiary na pracę misyjną wśród pogan, składajmy chociażby najdrobniejsze ofiary na wzór ubogiej wdowy ewangelicznej, którą Chrystus Pan pochwalił, bo, chociaż do skarby złożyła bardzo mały dar, dała wszystko, co miała. Bóg nie patrzy na wielkość ofiary, lecz na serce dającego.

Jezu Najmilszy, jeżeli wśród tych życzeń noworocznych jakiegokolwiek zostało opuszczone, uzupełnij to przeoczenie Swą łaskawością. Jedno Ci, Boski Zbawicielu, mogę oświadczyć: wszystkich miłujemy, wszystkim dobrze życzymy i na ten nowy rok i i zawsze dla wszystkich Twego błogosławieństwa pragniemy. Pragnienie to nasze popieramy wspólną modlitwą, którą po przeczytaniu tego listu klęcząc odmówimy, mianowicie: Ojciec nasz i Zdrowaś Marjo.

Zanim jednak zakończę ten list pasterski, zwracam się do Was, Najmilsi, z zapytaniem: A czy dla mnie, pasterza waszego, nie macie życzeń noworocznych? — Pozwólcie, że dopomogę Wam w odpowiedzi:

Oto co godzina po przyjęciu Komunii duchownej tak się modłę:

„Boże Ojciec, kocham Cię nadewszystko, zmiłuj się nad nami. Synu Boży, przed 19 wiekami za nas ukrzyżowany, Najśrodsze Serce Jezusa, kocham Cię nadewszystko, zmiłuj się nad nami. Duchu Święty, Boże, kocham Cię nadewszystko, zmiłuj się nad nami. Najświętsza Marjo Panno, kocham Cię, módl się za nami. Święci Aniołowie i Święci Pańscy, kocham Was, módlcie się za nami“.

„Boże, daj, aby wszyscy ludzie kochali Cię nadewszystko, pracowali dla Twej chwały, dla zbawienia dusz swoich, aby należeli do Twego Kościoła Świętego, kochali się wzajemnie, żyli w zgodzie i pokoju“.

„Boże, daj, aby wszyscy prawosławni wrócili do jedności kościelnej, aby praca unijna rozwijała się na całym świecie dla Twej chwały i zbawienia dusz ludzkich, abyśmy w niej nie popełniali błędów i nie szukali własnej chwały“.

„Boże, zmiłuj się nade mną, nad wszystkimi żyjącymi i umarłymi, a szczególnie nad konającymi w dniu dzisiejszym“.

„Boże, daj, abym Cię kochał nadewszystko, pracował dla Twej chwały, abym kochał ludzi i pracował dla ich zbawienia i dobra doczesnego, abym pracował nad zbawieniem mej duszy“.

Otóż najmilszem dla mnie życzeniem Waszem noworocznem będzie Wasza modlitwa do Boga, aby te prośby moje były wysłuchane, inadto—łączenie się Wasze z mojami modlitwami.

Ojciec nasz. Zdrowaś Marjo.

Dan w dzień oktawy święta Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marji Panny, 15 grudnia 1934 r., w Siedlcach.

† HENRYK biskup.

List ten Wielebne Duchowieństwo zamiast nauk przeczyta dnia 1 stycznia 1935 roku.

† HENRYK biskup.

Nr. 5563.

Siedlce, die 20 Novembris 1934 a.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

DEI MISERATIONE ET SEDIS APOSTOLICAE GRATIA
EPISCOPUS SIEDLCENSIS seu PODLACHIENSIS

Precibus parochi ad ecclesiam parochialem in Kłoczów, qui relationem de incolis Antonio Kwas, Carolina Kwas, Andrea Calej et Marciana Calej nunc in suo territorio degentium deposuit, annuentes, praesentium tenore, audito Illustrissimo Capitulo Nostro Cathedrali, ad mentem canonum 1427 § 2, 1428 § 1, auctoritate Nostra Ordinaria, memoratos incolas, a die 1 Decembris 1934 anni, a parochia in Żelechów dividimus, avellimus et separamus atque parochiae in Kłoczów subiicimus, decernentes, ut supra memorati incolae nunc degentes in pago Przesmyk, a termino supra designato in omnibus necessitatibus spiritualibus et religiosis ad ecclesiam parochialem in Kłoczów recurrant ibidemque actus status civilis conficiant.

In quorum fidem etc...

Datum in Siedlce, die etc. ut supra

e speciali delegatione

† CESLAUS SOKOŁOWSKI.

Cancellarius

(—) Al. Ejme.

Nr. 4904.

Siedlce, die 20 Novembris 1924 a.

Henricus Przeździecki

S. Theol. Doctor

DEI MISERATIONE ET SEDIS APOSTOLICAE GRATIA

EPISCOPUS SIEDLCENSIS seu PODLACHIENSIS

Precibus incolarum coloniae Wiśniew (Kamionka) annuentes, praesentium tenore, audito Illustrissimo Capitulo Nostro Cathedrali, ad mentem canonum 1427 § 2, 1428 § 1, auctoritate Nostra Ordinaria, dictam coloniam a die 1 Decembris 1934 anni a parochia in Wilczyska dividimus, avellimus et separamus atque parochiae in Stoczek Łukowski unimus, adjungimus et incorporamus jurisdictionique parochi in Stoczek Łukowski subiicimus, decernentes, ut incolae coloniae Wiśniew (Kamionka) a termino supra designato in omnibus necessitatibus spiritualibus et religiosis ad ecclesiam parochialem in Stoczek Łukowski recurrant ibidemque actus status civilis conficiant.

In quorum fidem etc...

Datum in Siedlce, die etc. ut supra

e speciali delegatione

† CESLAUS SOKOŁOWSKI.

Cancellarius

(—) Al. Ejme.

Nr. 7039.

Siedlce, 15 grudnia 1934 r.

Biskup Podlaski.

W sprawie zaległych opłat za ubezpieczenie służby kościelnej pisałem dnia 4 lipca r. b. Nr. 3251 (Obacz Wiad. Diec. Podl. Nr. 7, r. 1934, str. 182), powołując się na nadesłane wtedy przez Ministerstwo Opieki Społecznej 3 dokumenty z dnia 22 czerwca 1934 r., w których termin ściągania zaległych opłat został odłożony do 30 września 1934 r. Z podanych niżej dokumentów, nadesłanych przez Ministerstwo Opieki Społecznej, z datą 26 października r. b., wynika, że uregulowanie zaległych składek odracza się aż do odwołania, a to z tego powodu, iż nie wydano jeszcze rozporządzenia wykonawczego do ustawy o składkach na rzecz Kościoła katolickiego. Podtrzymując w całości zarządzenie swoje z dnia 4 lipca r. b., wyżej powołane, zobowiązuję nadto Wielebne Duchowieństwo, ażeby w miarę możliwości układało się z urzędami ubezpieczeń co do regulowania zaległych składek z przed dnia 1 stycznia 1934 r.

† HENRYK biskup.

SEKRETARZ EPISKOPATU POLSKI

Warszawa, dn. 13 grudnia 1934 r.

Nr. 683/34.

Eksce l e n c j o

Mam zaszczyt przesłać odpisy 2-ch pism, rozesłanych już przez Ministerstwo Opieki Społecznej do Urzędów Ubezpieczeń, że uregulowanie zaległych składek odracza się aż do odwołania (ze względu na to, iż nie ukazało się jeszcze rozporządzenie wykonawcze do ustawy o składkach na rzecz Kościoła).

Ministerstwo Opieki Społecznej prosi atoli, aby Ks. Ks. Proboszczowie w miarę możliwości układali się z Urzędami Ubezpieczeń co do regulowania zaległości, i aby Ks. Ks. Ordynariusze wydali takie polecenie duchowieństwu.

Z głęboką czcią

(—) *Łukomski*

Do

Jego Eksce l e n c j i

Księdza Biskupa Podlaskiego

w Siedlcach.

Odpis

Otrzymano 13.XII.1934 r.

MINISTERSTWO
OPIEKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 26 października 1934 r.

Nr. Un. 2/1-4

Sprawa egzekucyj z tytułu zaległych
składek za ubezpieczenie służby
kościelnej.

Do

Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń

w Warszawie
w Poznaniu
we Lwowie

Ministerstwo Opieki Społecznej prosi o zakomunikowanie Ubezpieczalniom Społecznym, podległym nadzorowi Okręgowego Urzędu, pisma o treści następującej:

Wobec tego, że nie ukazało się dotąd rozporządzenie wykonawcze do ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o składkach na rzecz Kościoła Katolickiego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 358), przeto Ministerstwo Opieki Społecznej, nawiązując do swych poprzednich zarządzeń w tym zakresie, poleca wstrzymać aż do odwołania przeprowadzenie egzekucyj do ma-

jątku kościelnego lub majątku księży proboszczów z tytułu zaległych należności kas chorych za ubezpieczenie służby kościelnej.

Niezależnie od powyższego, Ubezpieczalnie winny:

1) domagać się regularnego spłacania składek ubezpieczeniowych, przypadających od służby kościelnej za okresy pracy po 1 stycznia 1934 r. i od tego uzależniać wstrzymanie kroków egzekucyjnych.

2) do zaległości z przed 1 lipca 1932 r. zastosować przepisy ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 237).

Wstrzymując przeprowadzenie egzekucyj, nie można jednak dopuścić, aby poszczególne należności uległy przedawnieniu.

Za zgodność odpisu:

(—) Józef Zieliński

(—) J. Wł. Lgocki

Dyrektor Departamentu

O d p i s

Otrzymano 13. XII - 1934 r.

MINISTERSTWO
OPIEKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dn. 26 października 1934 r.

Nr. Un. 2/1-4.

Do

Sprawa egzekucyj z tytułu zaległych składek za ubezpieczenie służby kościelnej.

Zakładu Ubezpieczeń Pracowników
Umysłowych

Zakładu Ubezpieczenia Emerytalnego
w m i e j s c u.

Wobec tego, że nie ukazało się dotąd rozporządzenie wykonawcze do ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o składkach na rzecz Kościoła Katolickiego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 358), przeto Ministerstwo Opieki Społecznej, nawiązując do swych poprzednich zarządzeń w tym zakresie, poleca wstrzymać aż do odwołania przeprowadzenie egzekucyj do majątku kościelnego lub majątku księży proboszczów z tytułu zaległych należności, przypadających za ubezpieczenie służby kościelnej przed 1 stycznia 1934 r.

Zarządzenie niniejsze nie ogranicza w niczem stosowania ulg, przewidzianych w ustawie z dnia 15 marca 1934 r. o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 237).

Wstrzymując przeprowadzenie egzekucyj, Zakład nie powinien jednak dopuścić, by poszczególne należności uległy przedawnieniu.

(—) J. Wł. Lgocki

Dyrektor Departamentu.

Za zgodność odpisu:

(—) Józef Zieliński.

Z KURJI DIECEZJALNEJ.

Examina anno 1935 praescripta.

I. Examen ad beneficia curata anno 1935 persolvendum.

Vi stat. 90 Nostrae Synodi Dioecesanæ in aedibus Curiae Dioecesanæ Podlachiensis in Siedlce, die 26 et 27 septembris 1935 an. hora 9 matutina, peragetur examen ad beneficia curata, in scriptis juxta stat. 90, 1-o necnon orale, juxta programma, prout sequitur:

E Theologia Morali

Cursus integer.

Juxta textum D. M. Prümmer, *Manuale Theologiae Moralis* (Friburgi Brisg., 1928, ed. 4, tres tomi). Adhiberi possunt opera: A. Tanquerey, *Synopsis Theologiae Moralis et Pastoralis* (ed. ultima, tres tomi), aut Noldin, *Summa Theologiae Moralis* (integrum opus), vel alia, dummodo concinnata sint habita ratione Codicis Juris Canonici necnon recentiorum S. Sedis decisionum.

E Theologia Pastoralis

Cursus integer.

Odpowiedzi podług dzieła ks. dr. K. Dębińskiego, *Podręcznik praktyczny Teologii Pastorskiej*, (Warszawa, 1915, 2 tomy) z uwzględnieniem całego tekstu statutów i instrukcyj Synodu Diecezjalnego Podlaskiego z r. 1923, oraz wyjaśnień i uzupełnień, pomieszczonych w rocznikach Wiadomości Diec. Podlaskich z r. 1924 i lat następnych, do chwili egzaminu wydanych.

E Scriptura Sacra.

1. Z introdukcji generalnej: Natchnienie Pisma Św.: pojęcie ogólne, bliższe wyjaśnienie; zakres i sprawdziany natchnienia; świadectwa o natchnieniu z Pisma Św.; błędne pojęcia o natchnieniu. — Traktat o kanonie ksiąg św. Kanon, u Łydów; kanon St. T. u chrześcijan, deuterokanoniczne księgi St. Test.; kanon ksiąg św. N. T., deuterokanoniczne księgi N. T.; wyliczenie wszystkich ksiąg św. — Księgi Apokryficzne St. i N. T. — Księgi zaginione. — Ważniejsze wiadomości o łacińskiej Wulgacie i o jej powadze w Kościele. — Wyliczenie ważniejszych polskich przekładów. — Traktat o czytaniu Pisma św. w języku ojczystym: rys historyczny, nauka Kościoła; towarzystwa biblijne akatolickie; katolickie stowarzyszenia biblijne; przepisy o czytaniu i wydawaniu Biblii w języku ojczystym. — Powaga orzeczeń Papieskiej Komisji Biblijnej. — Hermeneutyka biblijna: Noematyka (o sensach). Heurystyka: sprawdzian filologiczny, sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne. Wykładnia: protestancka, racjonalistyczna, żydowska. Proforystyka.

Do przygotowania mogą służyć: Ks. A. Szlągowski: *Wstęp ogólny do Pisma Św.*, trzy tomy; Ks. Kruszyński: *Introdukcja generalna; Pismo Święte*, wydanie księgarni Św. Wojciecha, t. I; Höpfl: *Introductionis in SS. Utriusque T. Libros compedium*, vol. I; Cornely-Hagen: *Introd. in U. T. Libros S. compedium*.

2. Z introdukcji specjalnej do ksiąg St. T.: Pięcioksiąg Mojżeszowy: ogólne wiadomości; katolicka nauka o autentyczności Pięcioksięgu; racjonalistyczne opinie; orzeczenia Komisji Biblijnej. Krótka treść każdej z poszczególnych wszystkich ksiąg historycznych St. T. Wyliczenie dydaktycznych ksiąg St. T.; ich krótka treść, scharakteryzowanie poezji hebrajskiej. O profetyzmie i księgach proroczych w ogólności; wyliczenie wszystkich ksiąg prorockich i ich krótkie scharakteryzowanie. Idea mesjaniczna w Starym Testamencie.

Do odpowiedzi służą: *Pismo Święte*, wyd. ksiąg. Św. Wojciecha, cztery tomy; Ks. Józef Archutowski: *Co to jest Pismo Św.?* Poznań 1922, wyd. Św. Wojciecha; Ks. Arc. Symon: *Pięcioksiąg Mojżeszowy*; Höpfl, d. c., vol. II; Cornely-Hagen. (c. w.).

3. Z introdukcji specjalnej do ksiąg N. T.: Ewangelje synoptyczne: wiadomości ogólne o ewangeljach; autentyczność poszczególnych Ewangelij synoptycznych; czas, miejsce, język, cel, przeznaczenie, podział i treść, zagadnienie synoptyczne, właściwości, orzeczenia Komisji Biblijnej. — Ew. Św. Jana: autentyczność, czas, miejsce i t. d., zagadnienie Janowe, orzeczenie Komisji Biblijnej. — Wstęp do Dziejów Apostolskich. — Listy św. Pawła: Życie Św. Pawła, o Listach Pawłowych w ogólności, charakterystyka wszystkich poszczególnych Listów Św. Pawła. Orzeczenia Komisji Biblijnej, wyliczenie Listów Pawłowych. — Listy Katolickie. — Apokalipsa.

Dzieła do użycia przy opracowaniu: Ks. J. Kruszyński: *Wstęp szczegółowy do Ksiąg Świętych Now. T.*, Włocławek, 1916; Ks. Kaczmarczyk: *Ewangelja*, studjum krytyczne, Kraków; Ks. Michalski: *Ewangelje synoptyczne*; Ks. Szałowski: *Nowy Test.*; Arc. Symon; — Ks. Korzonkiewicz: *Listy Św. Pawła Apostoła*, Kraków 1927; Höpfl, d. c., vol. III; Cornely-Hagen (c. w.).

4. Z egzegezy: — Komentarz na wszystkie Psalmy. Opracować należy według dzieła Ks. Dr. Edward Górski: *Księga Psalmów, tekst i komentarz*, wydanie drugie, Sandomierz 1930. Przy komentowaniu opierać się należy na tekście łacińskim Wulgaty.

E Theologia Dogmatica

I. Tractatus de Deo Sanctificatore. De gratia. Gratiae notio, divisio; errores circa gratiam. Gratiae actualis natura, necessitas, dispensatio, gratuitas; universitas quoad justos, peccatores, necessitas quoad parvulos.

De concordia gratiae cum libero arbitrio. Gratiae habitualis expositio. Dispositiones ad justificationem; natura justificationis; proprietates (incertitudo, amissibilitas, inaequalitas). Meriti definitio; species, condiciones existentia ac objectum meriti.

II. Tractatus de sacramentis in genere. Sacramenti definitio, species, convenientia institutionis. Existentia sacramentorum (ante Christum). Sacramentorum Novae Legis existentia. Materia et forma (principia dogmatica). Sacramentorum effectus: gratia (quotuplex); gratia sacramentalis; character (existentia ejus, natura, dotes). Causa sacramentorum instituens et ministrans. Subjectum sacramentorum (principia dogmatica). Sacramentalia.

III. Tractatus de sacramento Baptismi. Baptismi notio, existentia, materia et forma. Validitas baptismi sive per immersionem,

sive per infusionem, sive per aspersionem collati. Effectus Baptismi: gratia remissiva peccati et poenae peccato debitae; character. Minister Baptismi. Necessitas Baptismi aquae. Baptismus flaminis, sanguinis. Paedobaptismus validus et licitus est.

IV. Tractatus de sacramento Confirmationis. Confirmationis notio; existentia; materia et forma; effectus. Minister ordinarius et extraordinarius. Subjectum Confirmationis.

V. Tractatus de SS. Eucharistia. Nomina, figurae SS. Sacramenti. Mysterium praesentiae realis. Ejus veritas probatur. Modus praesentiae realis, quo Christus incipit esse sub speciebus (transsubstantiatio), quousque permanet. Cultus Eucharistiae debitus. Habitus inter mysterium hoc et rationem. Sacramentum Eucharistiae. Existentia hujus sacramenti; natura. Materia (valida conficitur Eucharistia sive in pane azymo, sive in fermentato). Forma. Epiclesis. Effectus, minister, necessitas. Communio sub utraque specie. Subjectum. Sacrificium Missae. Notio, existentia (Missa est verum Novae Legis sacrificium). Essentia hujus sacrificii Missae.

VI. Tractatus de Deo Remuneratore. (Eschatologia). Novissima: mors, judicium particulare. Infernus, existentia poenae inferni (aeternitas, natura, gradus poenarum). Purgatorium: existentia; natura poenarum purgatorii. Communio sanctorum. Coelum: gloria animae (visio beatifica, amor beatificus), gloria corporis. — Judicium universale: signa futuri judicii, certitudo; circumstantiae. — Dotes corporum gloriosorum atque damnatorum. Error millenariorum.

Responsiones praeparandae sunt juxta textum op. Ad. Tanquerey, *Synopsis Theologiae Dogmaticae*, (Romae-Tornaci-Parisiis, 1930, t. III. ed. XXII); adhiberi etiam possunt subsidia: Eduardus Hugon, O. P., *De Gratia*, t. II. *De Sacramentis in communi et speciali, de Novissimis*, t. III., (Parisiis, 1931, ed. VIII), ks. dr. M. Sieniatycki, *Zarys Dogmatyki Katolickiej*, t. III. *o łasce*. (Kraków, 1930); t. IV. *o sakramentach i rzeczach ostatecznych*, (Kraków, 1931); ks. Marjan Morawski T. J. *Dogmatyki* (Kraków, 1924); ks. Marjan Morawski T. J., *Świętych obcowanie* (Kraków, 1923).

Ex Jure Canonico.

De delictis et poenis. (Lib. V Codicis Juris Canonici).

I. De delictis. Natura delicti eiusque divisio. (Quid et quod sit delictum ratione notitiae, competentiae et executionis?). Imputabilitas delicti; causae aggravantes et minuentes imputabilitatem. Effectus juridici delicti.

Cooperatores ad delictum. Conatus delicti (quid sit ejusque imputabilitas?).

II. De poenis: 1-o In genere. Jus coercitivum Ecclesiae. Notio poenae ecclesiasticae. Species poenarum. Applicatio et interpretatio poenarum.

Superior potestatem coactivam habens — usus hujus potestatis.

Subjectum coactivae potestati obnoxium (quaenam in subjecto requirantur, ut sit obnoxium potestati — ex parte personae et ex parte delicti?).

Remissio poenarum (quid sit, quomodo fiat?).

2-o De poenis in specie. Poenae medicinales seu censurae. Notio censurae in genere atque notionis explicatio.

Censurarum divisio (ratione speciei, causae efficientis, modi, potestatis absolvendi). Quando censurae multiplicentur? Quomodo censurae incursae tollantur?

Species censurarum. Excommunicatio (notio, species, effectus excommunicationis).

Interdictum notio, species, effectus interdicti tum localis, tum personalis.

Suspensio (notio, species, effectus suspensionis quoad varias ejusdem species).

Poenae vindicativae (notio earundem; principia circa eas generalia). Poenae vindicativae communes — recenseantur. Infamia (notio, divisio, infamia juris et facti atque effectus utriusque infamiae; cessatio infamiae tum juris, tum facti).

Poenae vindicativae clericorum (quaenam sint?) Inhabilitas. Mulcta pecuniaria. Depositio. Degradatio.

Remedia poenalia (notio eorundem et species). Quomodo applicanda sint illa remedia, ut monitio (paterna et publica), correptio, praeceptum et vigilantia? Poenitentiae canonicae. Notio et qualitas earum.

De poenis in singula delicta. Delicta circa fidem et unitatem Ecclesiae.

(Quaenam sint?) Poenae in apostatas, haereticos et schismaticos. Poenae in suspectos de haeresi; in pertinaciter docentes propositiones damnatas; in eos, qui illegitime ineunt matrimonium mixtum. Delicta contra religionem (quaenam sint talia delicta, quae poenis ecclesiasticis plectuntur?) Poenae in sacrilegos (reos sacrilegii realis, localis et personalis), Poenae in blasphemos, periuros, superstitiosos ac simoniacos. Delicta contra auctoritates, personas, res ecclesiasticas. Poenae in hujusmodi delinquentes. Delicta contra vitam, libertatem, proprietatem, bonam famam, bonos mores. Poenae in abortum procurantes, suicidas, duellantes, homicidas. Poenae in delinquentes contra libertatem (cogentes ad statum clericalem vel religiosum, ad matrimonium). Poenae ob delicta commissa in proprietatem, bonam famam proximi, contra sextum Decalogi praeceptum Crimen falsi (quid sit?); poenae in diversa falsi crimina. Delicta in administratione vel susceptione ordinum aliorumque sacramentorum. Poenae in hujusmodi delinquentes. Delicta contra obligationes proprias status clericalis vel religiosi Poenae in delinquentes contra obligationes hujusmodi status communes. Poenae in non residentes; officia parochi, canonicorum negligentes. Delicta in collatione, susceptione, dimissione dignitatum, officiorum beneficiorumque ecclesiasticorum. Abusus potestatis vel officii ecclesiastici (quibus modis fieri possint? quibusnam poenis puniantur abusus, occurrentes in curia ecclesiastica, necnon a superioribus religiosis commissi?).

Responsiones praeparandae juxta textum *Codici Juris Canonici* (lib. V) atque necessario adhibeatur opus D. M. Prümmer, *Manuale Juris Ecclesiastici*, (Friburgi Brisg., ed novis.) Utiliter consuli possunt opera: Chelodi, *Jus poenale...* Tridenti, 1925, cap. I — IV; (Ks. I. Grabowski, *Prawo kanoniczne*, Lwów 1927, wyd. 2, str. 699—787).

Ex Historia Ecclesiastica.

Czasy nowsze — od rewolucji francuskiej do czasów obecnych. Kościół we Francji i we Włoszech. Dzieje Kościoła w innych krajach Europy. Dzieje Kościoła w Ameryce. Działalność Kościoła. (Papież XIX wieku. Sobór Watykański. Życie zakonne. Misje katolickie. Umiejętność kościelna. Karność kościelna. Służba Boża i życie religijne. Sztuka chrześcijańska). Herezje i błędy teologiczne. Kościoły wschodnie ze szczególnem uwzględnieniem Cerkwi rosyjskiej. Walka schizmy rosyjskiej z unją na ziemiach polskich. Protestanci. Pontyfikaty Piusa IX, Leona XIII, Piusa X i Benedykta XV. Działalność Piusa XI w świetle encyklik aż do ostatnich czasów. Konkordat z Polską. Bulla rozgraniczająca diecezje w Polsce.

Odpowiedzi podług dzieła Biskupa Krynickiego, *Dzieje Kościoła Powszechnego*, opr. O. W. Szoldrski C. SS. R., wyd. 3, (Włocławek, 1925, str. 540 do końca.) Dzieła do czytania: Bp. Pelczar, *Pius IX i jego wiek*; Ks. A. Szlagowski, *Leon XIII, życie i prace* (Warszawa, „Bibl. Dz. Chrześcijańskich”); ks. Momidłowski, *Pius X, życie i prace* (Przemyśl, 1908); ks. Oraczewski, *Benedykt XV* (Warszawa, 1917); ks. N. Cieszyński, *Roczniki Katolickie* od r. 1922; *Konkordat Polski ze Stolicą Apostolską*, Lwów, 1925 (wyd. „Bibl. Religijnej”); Encykliki Piusa XI w rocznikach *Wiadomości Diec. Podlaskich*.

E Liturgica.

Przepisy Rytuału. Ceremonje pogrzebowe. Administrowanie sakramentów św. Chrzest dorosłych. O wystawieniu Najświętszego Sakramentu. Czterdziestogodzinne nabożeństwo. Administrowanie ostatniego namaszczenia. Ceremonje poświęcenia osób, miejsc i rzeczy (brevior formula poświęcenia dzwonów). Ceremonje okresowe (w całym roku kościelnym). Ceremonje okolicznościowe; prymicje i sekundycje kapłańskie; jubileusz małżeński; przyjęcie i wizytacja biskupa w parafji; wystawienie relikwii i obnoszenie ich na procesji.

Odpowiedzi według dz. Bpa A. Nowowiejskiego, *Ceremonjał parafjalny* (Płock, t. 2 cały) wraz z dokładną znajomością właściwych przepisów Synodu *Diec. Podlaskiego* z r. 1923, zwłaszcza dodatku V: *Porządek nabożeństw w kościołach diecezji Podlaskiej*, jakoteż odnośnych uzupełnień i wyjaśnień w rocznikach *Wiadomości Diec. Podl.* od r. 1924.

Ad praedictum examen subeundum invitantur **ad diem 26 Septembris 1935 an.** RRDD: Joseph Michael Księżopolski; Eduardus Bieleński; Joannes Czajka; Franciscus Jurczyk; Franciscus Próchniewicz; Miro Wróblewski; Petrus Stachowski; Bronislaus Barański; Joannes Dziedzic; Constantinus Kozyra; Stephanus Śluzek; Franciscus Grochowski; Eduardus Kurdziałek; Joannes Kurowski; Joseph Moniuszko; Bronislaus Pastewski; Thaddaeus Wądołowski; Joannes Lesisz; Antonius Wysokiński; Stanislaus Wałachowski; **ad diem 27 Septembris 1935 an.** RRDD: Stephanus Traczuk; Joannes Socha; Joannes Samulak; Evaristus Puchalski; Franciscus Bogucki; Boleslaus Krysiwicz; Joseph Wnuk; Petrus Zwierz; Florianus Banasiuk; Leonardus Czapski; Bronislaus Rachoń; Wladislaus Białowolski; Bronislaus Wojtera; Henricus Liszewski; Wladislaus Bąk; Michael Łukasiewicz; Felix Leśniewski; Venceslaus Brzozowski; Joannes Berlinerblau; Petrus Zaczyński; Felix Walkiewicz; Ceslaus Zgorzałek.

II. Examen neopresbyterorum 1935 anno persolvendum.

Vi stat. 89 Synodi Dioecesanæ Podlachiensis ex anno 1923 in aedibus Curiae Dioecesanæ in Siedlce diebus 2, 4, 10 et 11 Octobris 1935 an. hora 9 matutina persolvetur orale axamen neopresbyterorum juxta programma, ut sequitur:

E Scriptura Sacra.

1. Z introdukcji generalnej: — Natchnienie Pisma Świętego: pojęcie ogólne, bliższe wyjaśnienie, błędne pojęcia o natchnieniu, zakres i sprawdziany natchnienia, świadectwa o natchnieniu Ksiąg Świętych. Kanon Ksiąg Świętych: kanon u Żydów, kanon St. T. u chrześcijan; deuterokanoniczne księgi St. T.; kanon ksiąg N. T., deuterokanoniczne księgi N. T. — Księgi apokryficzne St. i N. T. Księgi zaginione.

Do opracowania służą: Ks. A. Szlagowski: *Wstęp ogólny do Pisma Św.*, t. I.; Ks. J. Kruszyński: *Introdukcja generalna; Pismo Święte*, wyd. księgarni Św. Wojciecha: t. I.; Höpfl: *Introductionis in SS. Utriusque T. Libros compendium*, Romae, vol. I; Cornely-Hagen: *Introd. in U. T. Libros S. Compendium*.

2. Z introdukcji specjalnej do ks. St. T.: Wstęp do Pięcioksięgu Mojżeszowego: Nazwa, podział, treść, autentyczność, orzeczenie Komisji Biblijnej; kosmogonja Mojżeszowa a nauka; potop w świetle nauki; plagi egipskie i przejście przez Morze Czerwone; manna. — Krótkie wstępy do wszystkich innych poszczególnych ksiąg historycznych Starego Testamentu.

Do przygotowania służą: Ks. Arc. Symon: *Pięcioksiąg Mojżeszowy*, Warszawa 1912, *Pismo Święte*, wydanie księgarni Św. Wojciecha t. I, II, IV Höpfl, d. c., vol. II; Cornely-Hagen (c. w.).

3. Z introdukcji specjalnej do ks. Now. T.: — Wstęp do Ewangelij synoptycznych: nazwa, autor, czas, miejsce, język, przeznaczenie, cel, podział, treść, własności, orzeczenie Komisji Biblijnej, zagadnienie synoptyczne. — Wstęp do Ew. Św. Jana: autentyczność, czas, miejsce i t. d., zagadnienie Janowe, orzeczenie Komisji Biblijnej. Wstęp do Dziejów Apostolskich.

Do przygotowania: Ks. Kaczmarczyk: *Ewangelje*, studjum krytyczne, Kraków; Ks. Szczepański: *Cztery Ewangelje*; Ks. Michalski: *Ewangelje Synoptyczne*; Ks. Szlagowski: *Nowy Testament*; Höpfl, d. c., vol. III; Cornely-Hagen (c. w.).

4. Z egzegezy: — komentarz na I część ksiąg Psalterza, t. j. na psalmy od 1-go do 40-go włącznie. Opracować należy według dzieła: Ks. Dr. Edward Górski: *Księga Psalmów, tekst i komentarz*, wydanie drugie, Sandomierz 1930. Przy komentowaniu opierać się należy na tekście łacińskim Wulgaty.

E Theologia Dogmatica.

I. Tractatus de Deo creante et elevante.

1. Creatio mundi. Notio creationis. Creatio prima et secunda. Principia revelata de opificio mundi: a) creatio ex nihilo, b) in tempore (cum tempore); c) a solo Deo, d) omnia creata sunt bona. Creatio libera. Finis creationis.

2. *Creatio Angelorum*. Definitio et existentia Angelorum. Eorum dotes naturales; gratia et lapsus, ordines. Angeli custodes. Angeli mali tentatio; obsessio et possessio diabolica.

3. *Creatio hominis*. Creatio protoparentum. Unitas generis humani. Natura hominis. Ortus singulorum hominum.

4. *Elevatio hominis ad statum supernaturalem*. Notiones de ordine naturali et supernaturali, de statibus humanae naturae relate ad gratiam (dona supernaturalia). Elevatio protoparentum ad statum supernaturalem (existentia gratiae et donorum praeternaturalium).

5. *Peccatum originale*: a) in protoparentibus; b) in Adae posteris (existentia, natura effectus). De concordia peccati originalis cum ratione.

II. *Tractatus de Verbo Incarnato (Christologia)*.

1. *Unio hypostatica* (notio, nomina, definitio). Existentia huius unionis (Christus — verus Deus; et integer homo).

2. *Duplex voluntas et operatio in Christo*. Unica filiatio. Communicatio idiomatum. Perichoresis. Scientia humana Christi. Sanctitas Christi. Appetitus sensitivus et corporis Christi passibilitas.

III. *Tractatus de Redemptione (Soteriologia)*.

Redemptio (notio, definitio — mors Christi piacularis). Habitus huius mysterii ad rationem. Dotes Redemptionis.

Satisfactio vicaria. Meritum Christi. Universalitas et superabundantia Redemptionis. Christus — sacerdos (Sacrificium Christi in cruce). Christus propheta, caput, rex. Cultus Christi. Cultus humanitatis et SS. Cordis Jesu. Mariologia: dignitas Matris, Dei, sanctitas et perfecta virginitas atque Immaculata Conceptio B.M.V.; officia B. M. V. erga homines; cultus B. Mariae V. Cultus Sanctorum, Reliquiarum et Imaginum.

Responsiones necessario praeparandae juxta textum op. Ad. Tanquerey, *Synopsis Theologiae Dogmaticae*, t. II. (Romae — Tornaci — Parisiis, 1930, ed XXII); adhiberi possunt subsidia: Eduardus Hugon, t. I. *De Deo Creatore et Gubernatore, de Angelis et de homine*; t. II *De peccato originali, de Verbo Incarnato, de Redemptore, de B. Virgine Maria Deipara* (Parisiis, 1931); ks. dr. M. Sieniatycki, *Zarys Dogmatyki Katolickiej*, t. II. o Bogu Stworzycielu i Odkupicielu (Kraków, 1929).

E Theologia Morali.

I. *Sacramenta in genere*. Sacramenti notio (nominalis et realis). Signum sensibile (materia et forma sacramentorum, harumque conditiones). Sacramentorum existentia, numerus, divisio, efficacia, effectus, reviviscentia. Institutor sacramentorum. Minister eorum; persona; fides et probitas; attentio. Principia de sacramentis dandis et denegandis. Simulatio et dissimulatio sacramentorum. Requisita in subjecto: 1. ad validam; 2. ad licitam susceptionem sacramentorum.

Sacramentalia (notio, efficacia, divisio, subjectum).

II. *Baptismus*: notio, institutio et divisio; materia et forma, effectus, necessitas, minister (necessitatis, ordinarius et delegatus); subjectum, caeremoniae.

III. *Confirmatio*: notio, institutio et divisio; materia et forma; effectus, minister, subjectum, caeremoniae.

IV. *SS. Eucharistia*: 1) Sacramenti Eucharistiae notio et institutio; materia et forma; effectus, subjectum (persona, dispositiones

e parte animae et corporis); obligatio suscipiendi; frequens communio (regulae); minister consecrationis et administrationis (requisita ad licitam S. Communionis administrationem); asservatio Eucharistiae (locus, modus). 2) *Sacrificium Missae*: notio, essentia; valor effectus; fructus; applicatio, obligatio celebrandi; tempus, locus, sacra utensilia, ritus observandus in celebratione Missae.

V. *Poenitentia*: 1) *Virtus poenitentiae*: notio, subjectum, objectum, necessitas; 2) *Sacramentum poenitentiae*. — essentia, effectus, materia remota et proxima; forma (absolutio, principia): effectus. Subiectum sacramenti poenitentiae, eius actus: contritio et attritio, propositum, confessio (notio et necessitas); poenitentiae sacramentalis quantitas et qualitas, acceptio, impletio, commutatio. Minister sacramenti poenitentiae: potestas ordinis et jurisdictionis; reservatio casuum; officia et obligationes confessarii. *Sigillum sacramentale*: notio, subiectum, obiectum, obligatio. *Modus agendi cum occasionariis, consuetudinariis, recidivis*. — *Abusus confessionis*: inquisitio complicitis in peccato turpi; sollicitatio ad turpia occasione confessionis.

3. *Indulgentiae*: divisiones; dispensationes; conditiones requisitae ad lucrandas indulgentias; cessatio indulgentiarum.

Indulgentiae: 1) in articulo mortis, 2) connexae cum benedictione papali, 3) in absolutione generali, 4) altaris privilegiati, 5) annexae coronis, 6) *Via Crucis*.

VI. *Extrema Unctio*: definitio; materia et forma; effectus; subiectum et minister; obligatio suscipiendi; iteratio.

VII. *Ordo*: notio, effectus, materia et forma; minister validae et licitae ordinationis; subiectum (requisita ex jure divino, ex jure ecclesiastico); et impedimenta ordinationis.

VIII. *Matrimonium*: obligationes; licitas actus conjugalis; principia de obligatione actus conjugalis; peccata conjugum.

Responsiones omnino praeparandae sunt juxta op. D. M. Prümmer O. P. *Manuale Theologiae Moralis* (Frib. Brisg. 1923, ed 3, p. 2 — 324; 367 — 424; 488 — 500); repetitionis causa adhiberi potest eiusdem auctoris opp. *Vademecum Theologiae Moralis* (ib.).

E Theologia Pastoralis.

Obowiązki duszpasterza w szafowaniu *Sacramentu Małżeństwa*. Uwagi ogólne: Duszpasterz wobec gotujących się do tego sakramentu (zaloty). Zaręczyny. Nowe prawo Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz nasze prawo synodalne o egzaminie przedślubnym; egzaminie z katechizmu; badanie stanu wolnego; przeszkody do małżeństwa i dyspensy od tychże; o zapowiedziach; o formie zawarcia małżeństw; o aktach zaślubin; wykrycia przeszkody po ślubie, revalidatio et sanatio in radice. (Synod. Podl. z r. 1923, str. 203 — 225 wraz z odnośniami anneksami).

Błogosławieństwo niewiasty po ślubie.

Prawo cywilne o dzieciach nieślubnych.

II. Obowiązki duszpasterza w szafowaniu sakramentu *Ostatniego Oleju* Św. Namaszczenia. Uwagi ogólne (kan. 937 — 944).

Sposób udzielania (kan. 945 — 947), (stat. 189 — 191 Synodu Diec. Podl.).

III. *Odpust zupełny*, na godzinę śmierci (kan. 468 § 2).

IV. O pogrzebach. Pogrzeb chrześcijański. Znaki śmierci. Obchodzenie się z umarłymi. Przepisy cywilne o grzebaniu ciał. Przepisy diecezjalne o cmentarzach i pogrzebach: pokładne, quarta funeraria; pogrzeby ubogich; zmarłych na choroby zakaźne; żołnierzy. Akty zejścia (przepisy cywilne — str. 235 — 239 Syn. Diec. Podl.).

V. Przepisy ogólne o aktach st. cyw. Zaprowadzenie ksiąg aktów st. cyw. Prowadzący akta (urzędnik st. cyw.), księgi aktów st., rewizja tych ksiąg. Sporządzenie aktów st. cyw. i sposób ich pisania. Sprostowania. Pełnomocnicy. Świadkowie. Anneksy. Zapisanie wzmianki i adnotacje. Wypisy z aktów st. cyw. Sprawozdania kwartalne. Pieczęć urzędnika st. cyw. Odpowiedzialność urzędników st. cyw. Sprawy sporne o aktach st. cyw. Akta niepodpisane. Opłaty. Stempel — marki.

VI. Archiwum parafjalne (kan. 383 — 384; st. 122 Synodu Diec. Podl.). Odpowiedzi podług dzieła Ks. Dr. K. Dębińskiego: *Podręcznik Praktyczny Teologii Pastorskiej*, Warszawa, 1914, t. II. str. 239 — 383 z uzupełnieniami z Kodeksu Prawa kan. (odnośne kanony) oraz rozporządzeniami diecezjalnymi (Synod. Diec. Podl. cyt. wyżej i dalsze przepisy, podane w niniejszym miesięczniku od r. 1924 do chwili bieżącej).

Ex Jure Canonico.

1. De rebus temporalibus Ecclesiae. Animadversiones historicae.

2. Beneficia ecclesiastica. Definitio eiusque explicatio. Principales distinctiones. Instituta, similia beneficiis. — Erectio beneficii (conditiones). Unio beneficiorum (quid et quotuplex sit). Requisita ad hanc unionem. Translatio, divisio, dismembratio, conversio, suppressio beneficiorum (quid sint, quaenam requirantur ad eas). Pensiones, solvendae e beneficio. Collatio beneficiorum (conferens accipiens). Possessio beneficii. Jus patronatus (notio, distinctiones, conditiones ad legitimam huius juris acquisitionem). Privilegia et onera patronorum. Suspendio juris patronatus. Jura et obligationes communes beneficiariorum.

Dimissio et permutatio beneficiorum, requisita ad legitimitatem horum actuum.

3. Bona Ecclesiae temporalia. Bona ecclesiastica in genere eorumque divisiones. Jus nativum Ecclesiae acquirendi et administrandi bona ecclesiastica adseritur et vindicatur. Dominium bonorum ecclesiasticorum in particulari. Modi, quibus acquiruntur bona temporalia. Oblationes fidelium libere factae pro Ecclesia. Decimae, primitiae, taxae, vectigalia. Praescriptio in re bonorum ecclesiasticorum.

Donatio, testamentum, legatum quoad bona ecclesiastica.

4. Administratio bonorum ecclesiasticorum. Animadversiones historicae. Legitimi administratores. Praescripta juris communis circa legitimam administrationem. — Alienatio bonorum ecclesiasticorum (definitio, conditiones validae ac licitae alienationis; poenae contra illegitime alienantes. Donationes, oppignoratio, emphyteusis bonorum ecclesiasticorum. Venditio et locatio eorundem).

5. Piae fundationes. Definitio juridica. Praescripta circa pias fundationes juris communis.

6. Processus in cleri amotione peculiariter praescripti. Animadversiones generales (can. 2142 — 2146); processus 1) in remotione

parochorum inamovibilium (can. 2147 — 2156); parochorum amovibilium (can. 2157 — 2161); 3) in translatione parochorum (can. 2162 — 2167); 4) contra clericos non residentes (can. 2168 — 2175); 5) contra clericos concubenarios (can. 2176 — 2181); 6) contra parochum in adimplendis paroecialibus officiis negligentem (can. 2182 — 2185); 7) in suspensione ex informata conscientia infligenda (can. 2186 — 2194).

Responsiones praeparandae iuxta textum Codicis Juris Can. 1409 — 1551; 2142 — 2194 atque op. D. M. Prümmer, *Manuale Juris Ecclesiastici*, Frib. 1922, 3 ed, p. 426 — 520, 604 — 606 resp. aliae. Subsidium utile Ks. Dr. I. Grabowski, *Prawo Kanoniczne według Kodeksu*, Lwów, 1927, 2 wyd., str. 530 — 571, 685 — 698.

Ex Historia Ecclesiastica.

Czasy nowożytne. Okres I. 1) Pseudoreformacja w Niemczech i Szwajcarii. Przyczyny rozszerzenia się protestantyzmu. Luter. Wystąpienie przeciwko odpustom. Zarządzenia Stolicy Apostolskiej. Rozwój luteranizmu w Niemczech. Błędy Lutra. Zwingljusz, Kalwin.

2) Protestantyzm w Anglii, Irlandji, Szkocji; we Francji, w Niderlandach i krajach Skandynawskich; na Węgrzech i w Siedmiogrodzie, w Pruszech i w Inflantach.

3) Protestantyzm w Polsce. Polityczny upadek narodu.

4) Wewnętrzne niesnaski protestantów i sekty pomniejszych.

5) Reforma katolicka. Sobór Trydencki. Papieże wieku XVI. Zakony tego okresu. Jezuici. Jezuici w Polsce. Nauki teologiczne. Misje katolickie. Uroczystości kościelne i posty. Sztuka chrześcijańska. Karność kościelna i życie religijno-obyczajowe.

6) Błędy i spory teologiczne w tym okresie.

7) Papieże wieku XVII i XVIII.

8) Jansenizm, gallikanizm, febronjanizm i józefinizm.

9) Kościoły wschodnie. Unja i unicy w Polsce.

10) Niewiara w literaturze i obyczajach, Stowarzyszenia tajne, deizm, racjonalizm i t. zw. „oświata“.

Odpowiedzi podług dzieła bpa W. Krynickiego „*Dzieje Kościoła Powszechnego*“ wyd. 3. Włocławek, 1925, t. II, str. 365 — 539. Do czytania Kard. Hergenröther, *Historja Kościoła Powszechnego*, Warszawa, 1905, t. XI — XIV; Ks. Załęski, *Jezuici w Polsce*, Lwów — Kraków, 1900 — 1907, 5 t. w jednym tomie, Kraków, 1908; bp. Likowski, *Unja Brzeska*, Warszawa, 1907; tegoż — *Dzieje Kościoła unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku*, Warszawa, 1906, 2 t.

Ex Homiletica.

Kaznodziejstwo ojczyście — wzór wymowy kościelnej. Dzieje kaznodziejstwa u nas: doba scholastyczna, okres złoty, okres panegiryczno-makaroniczny, naśladownictwa, najnowszy.

E Rubricistica et Liturgica.

Rubryki Brevjarza. Rok kościelny. Obliczanie dnia Wielkanocy. Wpływ Wielkanocy na zmiany w roku kościelnym. Dzieje formowania się oficjum. Różne rodzaje oficjów. Zbieg uroczystości i oficjów. Godziny kanoniczne. Pierwiastki godzin kanonicznych. Obowiązek odmawiania oficjum.

Odpowiedzi według dz. Biskupa Nowowiejskiego, *Ceremonjał parafjalny*, wyd. 5, t. I, 1916, str. 87 — 168. Do czytania tegoż *Wykład Liturgji Kościoła katolickiego*, Płock, 1916, t. IV, cz. II *Oficjum brewjarzowe*.

Insuper omnes RRDD. Examinandi ad examen secum adferre omnino tenentur, secus ad examen orale non admittantur, duas conciones a se exaratas, ac distincte et clare conscriptas: alteram cum themate „Wzwanie ludzi świeckich do apostołstwa“ (materjał art. Ks. Machaya w „Ruchu katolickim“, 1931 N. 8, str. 229 — 236); alteram vero cum themate „Chrystus — Królem rodzin chrześcijańskich“ (materjał „Nauka rekolekcyjna“ Ks. J. Powelskiego w „Ruchu katolickim“ 1931 N. 10 — 11, str. 349 — 355, lecz koniecznie spopularyzowany dla rekolekcyj ludowych).

E speciali mandato Excellentissimi Domini Episcopi Ordinarii Curia in memoriam. VV. Sacerdotum tum ad examen ad beneficia curata tumque ad examina neopresbyterorum invitorum revocat praescripta juris (stat. 89—90 Synodi nostrae Dioecesanæ) necnon sanctionem poenalem can. 2376.

Hinc. 1-o omnes citati termino supra assignato comparere debent ad examen preparati; nullae in futuro excusationes nullaeque induciae aut dilationes concedentur;

2-o praeparatio ad examen non est differenda ad ultimas ante examen hebdomadas, sed quisque memor gravitatis hujus obligationis statim ac programma examinis publicatum erit, tempus suum per dies, horas etc. sic disponere debet, ut lectioni studioque praescriptae materiae examinis incumbere possit;

3-o tandem ad normam can. 2376 praemonentur omnes invitati in casu negligentiae praedictae obligationis, sine ulla admonitione, eos privatos fore administratione, si concreditam sibi habeant, parochiae aliaeque poenae iisdemque applicentur.

Ad praedictum examen neopresbyterorum subeundum juxta programma supra datum invitantur **ad diem 2 Octobris 1935 anni:**

III examen supplendum juxta programma 1933 anni.

RRDD: 1) Antonius Lipiński ex Theologia Morali, 2) Vladislaus Zwierzykowski e Scriptura Sacra et Theologia Dogmatica, 3) Stanislaus Cybula e Scriptura Sacra et Theologia Morali.

III examen integrum juxta programma 1933 anni:

RRDD: 4) Venceslaus Celiński, 5) Romanus Ryczkowski, 6) Stanislaus Jurczak, 7) Henricus Markowski, 8) Sdislaus Rybak, 9) Franciscus Polewko, 10) Alexander Prus (qui insuper supplere debet examen ex Historia Ecclesiastica et Homiletica Theoretica juxta programma 1932 an.), 11) Ceslaus Świdorski, 12) Ladislaus Urbańczyk, 13) Petrus Malicki (qui insuper supplere tenetur examen ex Jure Canonico juxta programma 1933 anni), 14) Sigismundus Syroczyński, 15) Stanislaus Pieczara (qui insuper supplere tenetur examen ex Jure Canonico juxta programma 1933 anni), 16) Antonius Norwa, 17) Ignatius Sopyła.

III examen integrum juxta programma 1935 anni:

RRDD: 18) Stephanus Szczotkarz, 19) Ludovicus Szulak, 20) Ludovicus Liponoga (qui insuper supplere tenetur examen ex Historia Ecclesiastica juxta programma 1934 anni).

Ad diem 4 Octobris 1935 anni:

III examen integrum juxta programma 1935 anni:

RRDD: 1) Ceslaus Żurmanowicz, 2) Boleslaus Krępla, 3) Marianus Bujno, 4) Joseph Jastrzębski, 5) Joseph Piekarek, 6) Franciscus Jaromłowicz, 7) Joannes Sidewicz, 8) Vladislaus Stępień, 9) Joannes Gawino, 10) Marianus Głowacz, 11) Joseph Michaluk, 12) Bronislaus Narojek, 13) Stanislaus Sitniczuk, 14) Stanislaus Domański, 15) Marianus

Sitkowski, 16) Stanislaus Hładuniak, 17) Stephanus Piętka, 18) Boleslaus Grzywaczewski, 19) Lucianus Niedzielak, 20) Eugenius Borkowski.

Ad diem 10 Octobris 1935 anni

examen III integrum juxta programma anni 1935:

RRDD: 1) Stanislaus Gajowniczek, 2) Thaddaeus Kaszyński, 3) Adolphus Kryński, 4) Eugenius Petrykowski, 5) Henricus Domalewski, 6) Henricus Ruszkiewicz, 7) Michael Gałęcki (qui insuper supplere tenetur juxta programma 1934 an. examen ex Scriptura Sacra et Historia Ecclesiastica), 8) Sigismundus Lipka, 9) Joannes Michałowski 10) Joseph Radek, 11) Constantinus Sikora.

juxta programma 1934 an. integrum examen II.

12) RD. Adamus Wojtyła,

juxta programma 1935 anni examen II.

RRDD: 13) Franciscus Zapadka, 14) Joseph Chmielewski, 15) Marianus Zalewski, 16) Petrus Stułka, 17) Stanislaus Wilczopolski, 18) Franciscus Ołdakowski, 19) Bronislaus Saciłowski, 20) Petrus Niemira (qui insuper supplere tenetur examen ex Theologia Dogmatica et Historia Ecclesiastica juxta programma 1934 an).

Ad diem 11 Octobris 1935 an. juxta programma 1935 anni.

RRDD: 1) Adolphus Właźlacki, 2) Joseph Ruciński, 3) Julianus Borkowski, 4) Venceslaus Gajowniczek,

examen I: RRDD: 5) Nicolaus Kijewski, 6) Victor Sopyła, 7) Eduardus Kowalik, 8) Casimirus Szlendak, 9) Boleslaus Myszek, 10) Valerianus Murawski, 11) Stanislaus Pielasa, 12) Joannes Bazak, 13) Leo Bilski, 14) Stephanus Ceptowski, 15) Stanislaus Grzymała, 16) Venceslaus Jaroszewicz, 17) Felix Kowalewski, 18) Vladislaus Krzyżanowski, 19) Julianus Kułakowski, 20) Boleslaus Popowski, 21) Joseph Puszkiewicz, 22) Joannes Zakrzewski, 23) Andreas Zawistowski.

Wizytatorzy nauki religii w szkołach powszechnych diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej

od dnia 1 grudnia 1934 roku.

1. Dekanat katedralny:

Ks. prałat Julian Ryster, dziekan i proboszcz katedralny, dla parafii Katedralnej; ks. Teofil Wągrowski, proboszcz parafii Wodynie — dla par. Skórzec i Seroczyn Siedlecki; ks. Aleksander Bołtuć, prob. par. Skórzec — dla par. Domanice i Wodynie; Ks. Konstanty Harasim, prob. par. Niwiski — dla par. Kotuń i Mokobody; Ks. Józef Niesłony, prob. par. Kotuń — dla parafii Oleksin i Żeliszew; ks. Władysław Winer, prob. par. Mokobody — dla parafii Niwiski i Suchożebry.

2. Dekanat siedlecki św. Stanisława:

Ks. kanonik Józef Kobyliński, dziekan i proboszcz parafii św. Stanisława w Siedlcach — dla par. św. Stanisława w Siedlcach i par. Hołubla; ks. Marceł Matuszelański, prob. par. Hołubla — dla par. Paprotna, Czołomyje i Krzeslin; ks. kanonik Andrzej Ołędzki, prob. par. Zbuczyn — dla par. Krzesk, Wiszniew, Radomyśl i Radzików; ks. Edward Jabłoński, prob. par. Krzesk — dla parafii Zbuczyn, Mordy i Pruszyń.

3. Dekanat bialski:

Ks. kanonik Stefan Ginalski, dziekan i proboszcz parafji Narodzenia Najświętszej Marji Panny w Białej — dla obu parafji w Białej i dla parafji Biała-Wola; ks. prałat Stanisław Tuz, prob. par. św. Anny w Białej — dla par. Horbów, Łomazy, Swory i Woskrzenice; ks. Jan Hegier, prob. par. Łomazy — dla par. Korczówka, Ortel-Królewski, Ortel, Książęcy i Dokudów, ob. ws. słow.; ks. Jan Bakiera, prob. par. Swory — dla par. św. Anny w wioskach Hrud i Łukowce.

4. Dekanat garwoliński:

Ks. kanonik Marjan Juszczyk, dziekan i proboszcz w Garwolinie — dla parafji Garwolin; ks. kanonik Eug. Woyciechowski, prob. par. Parysów — dla par. Górzno i Trąbki; ks. Henryk Przesmycki, prob. par. Górzno — dla par. Marjanów i Parysów; Ks. Jan Terlikowski, prob. par. Marjanów — dla par. Wilgi i Goźlina; ks. Stefan Ścibiorek — viceprob. w Osiecku — dla par. Sobienie Jeziory, Warszawice i Ostrówek; ks. Czesław Rubaszek, prob. par. Trąbki — dla par. Osieck.

5. Dekanat janowski:

Ks. Aleksander Kornilak, dziekan i proboszcz parafji Konstantynów, dla par. Konstantynów, Janów, Bubel i Komarno; ks. Stefan Śluzek, prob. par. Komarno — dla par. Leśna, Klonownica, Praulin, Witulin i Rokitno.

6. Dekanat liwski:

Ks. prałat Karol Leszczyński, dziekan i prob. par. Liw, — dla par. Liw, Korytnica-Węgrowska i Kąty; ks. Stanisław Kawecki, prob. par. Grębków — dla par. Czerwonka Liwska, Wierzbno i Wiśniew; ks. Michał Kułacz, prob. par. Kąty, — dla par. Grębków, Kopcie i Wyszaków

7. Dekanat łosicki:

Ks. kanonik Stanisław Joszt, dziekan i proboszcz parafji Łosice — dla par. Łosice; ks. Wacław Gaska, prob. par. Górki — dla par. Huszlew i Chłopków; ks. Apolinary Rybiński, prob. par. Rusków — dla par. Sarnaki i Górki; ks. Tomasz Odowski, prob. par. Huszlew — dla par. Próchenki, Kornica i Mszanna; ks. Aleksander Zaremba, prob. par. Sarnaki — dla par. Rusków i Przesmyki; ks. Zygmunt Brudnicki, prob. par. Przesmyki — dla par. Niemojki i Hadynów.

8. Dekanat łaskarzewski:

Ks. kanonik Franciszek Hordiewicz, dziekan i proboszcz parafji Łaskarzew, dla par. Łaskarzew i Sobolew; ks. Kazimierz Rabczewski, prob. par. Maciejowice — dla par. Korytnica-Łaskarzewska, Samogoszcz i Gończyce; ks. Franciszek Dziega, prob. par. Samogoszcz — dla par. Maciejowice i Życzyn.

9. Dekanat łukowski:

Ks. kanonik Andrzej Mazurkiewicz, dziekan i proboszcz w Łukowie — dla obu par. w Łukowie (szkoły w mieście); ks. kanonik Aleksander Wojdyno, prob. par. Trzebieszów — dla par. Zarzecz oraz w wioskach należących do par. Przemienienia Pańskiego w Łukowie; ks. Tadeusz Modzelewski, prob. par. Stanin — dla par. Jedlanka, Tuchowicz, Jeleniec oraz w wioskach należących do par. św. Krzyża w Łukowie; ks. Bolesław

Izdebski, prob. par., Wojcieszków—dla par. Adamów, Zofibór i Radoryż; ks. Leon Kalinowski prob. par. Adamów — dla par. Gułowska-Wola, Wojcieszków, Serokomla i Wola Ossowińska; ks. kanonik Kazimierz Kwiatkowski, prob. par. św. Krzyża w Łukowie — dla par. Stanin; ks. Aleksander Zalski, prob. par. w Zarzeczcu — dla par. Trzebieszów.

10. *Dekanat międzyrzecki:*

Ks. Stanisław Nowek, dziekan i proboszcz parafji w Międzyrzeczu—dla obu parafji w Międzyrzeczu, nadto dla par. Kąkolownica i Mostów; ks. Karol Wajszczuk, prob. par. Drelów — dla parafji Dołha, Kolembrody i Witoroż; ks. Czesław Łapiński, prob. par. Kąkolownica — dla par. Drelów, Polska-Wola i Szóstka.

11. *Dekanat parczewski:*

Ks. prałat Roman Wilde, dziekan i proboszcz par. Parczew — dla par. Parczew, Gęś, Milanów, Siemień i Kolano; ks. Tadeusz Wądołowski, prob. par. Kolano — dla par. Hola, Sosnowica, Uścimów, Jabłoń i Paszenki.

12. *Dekanat radzyński:*

Ks. infułat Tadeusz Osiński, dziekan i proboszcz par. w Radzynie — dla par. Radzyń, Kock i Komarówka; ks. Jan Rudnicki, vice-dziekan i proboszcz par. Komarówka—dla par. Wołyń, Ostrówki, Radcze i Rudno; ks. Stanisław Kowalski, prob. par. Ostrówki — dla par. Przegaliny i Ulan.

13. *Dekanat sokołowski:*

Ks. kanonik Józef Mazurkiewicz, dziekan i proboszcz w Sokołowie — dla par. Sokołów i Rozbity Kamień; ks. Stanisław Próchniewicz, prob. par. Rozbity Kamień — dla par. Czerwonka-Grochowska i Kożuchówek; ks. Stefan Lipowski, prob. par. w Skrzyszewie — dla par. Knychówek, Wirów i Rogów; ks. Franciszek Osiński, prob. par. Rogów — dla par. Skrzyszew, Wyrozęby, Szkopy i Nieciecz.

14. *Dekadat sterdyński:*

Ks. Tadeusz Tramecourt, p. o. dziekana i proboszcz w Ceranowie — dla par. Ceranów, Kossów i Sterdyń; ks. Franciszek Dąbrowski, prob. par. Kossów — dla par. Skibniew, Jabłonna i Grodzisk; ks. Aleksander Fijałkowski, prob. par. Jabłonna — dla par. Seroczyn Sterdyński, Łazówek, Zembrów i Gródek.

15. *Dekanat stężycki:*

Ks. Rafał Łysanowicz, dziekan i proboszcz par. Ryki — dla par. Ryki, Sobieszyn i Żabianka; ks. Marcei Stokowski, prob. par. Żabianka — dla par. Bobrowniki, Łysobyki, Nowodwór i Dęblin; ks. Władysław Pogonowski, prob. par. Dęblin — dla par. Stężyca, Pawłowice, Wargocin, Brzeziny i Kłoczów.

16. *Dekanat terespolski:*

Ks. Franciszek Michalik, dziekan i proboszcz par. w Terespolu — dla parafji Terespol (obie parafje), Neple, Malowa-Góra, Tuczna i Kijowiec; ks. Aleksander Koczkodaj, prob. par. Malowa-Góra — dla par. Kodeń, Choroszczyńska, Połoski, Zabłocie, Piszczac, Kościeniewicze, Kopytów i Kostomłoty.

17. Dekanat wisznicki:

Ks. Bronisław Turski, dziekan i proboszcz par. Wisznice — dla par. Wisznice i Opole; ks. Piotr Zarych, prob. par. Huszcza — dla par. Rossosz i Żeszczynka; ks. Stanisław Klimkiewicz, prob. par. Opole — dla par. Motwica, Rozwadówka i Horodyszcze; ks. Stanisław Foryś, prob. par. Rossosz — dla parafij Huszcza i Polubicze.

18. Dekanat włodawski:

Ks. Józef Sobieszek, dziekan i proboszcz par. Włodawa — dla par. Włodawa, Tomaszówka i Orchówek; ks. Aleksander Chróściel, prob. par. Sławatycze — dla parafij Różanka i Dołhobrody; ks. Antoni Paduch, prob. par. Różanka — dla par. Sławatycze, Hanna, Jabłeczna i Uhrusk; ks. Mikołaj Filipowicz, prob. par. Wereszczyn — dla par. Lubień, Hańsk, Bruss; ks. Mieczysław Klimczyk, prob. par. Lubień — dla par. Wereszczyn i Wola Wereszczyńska.

19. Dekanat węgrowski:

Ks. Kazimierz Czarkowski, dziekan i proboszcz w Węgrowie — dla par. Węgrów; ks. Aleksander Cegłowski, prob. par. w Prostyni — dla par. Miedzna i Ugoszcz; ks. Józef Makarewicz, prob. par. Sadowne — dla par. Prostyni; ks. Władysław Lewicki, proboszcz parafji w Kamionie — dla par. Stoczek-Węgrowski i Starawieś; ks. Jakób Oleksy, prob. par. Stoczek-Węgrowski — dla par. Sadowne; ks. Józef Bloch, prob. par. w Starejwszi — dla parafji Kamionna.

20. Dekanat żelechowski:

Ks. Wacław Milik, dziekan i proboszcz parafji w Żelechowie — dla parafji Żelechów; ks. Stefan Bogucki, proboszcz parafji Wilczyska — dla parafij Zwola, Okrzeja i Wandów; ks. Stanisław Jachowicz, proboszcz parafji Zwola — dla parafij Miastków, Wilczyska, Borowie i Stoczek-Łukowski.

Ogłoszenie o święceniach.

W myśl kan. 998—1000 poleca się wszystkim księżom Proboszczom, aby, po otrzymaniu niniejszego, w najbliższą niedzielę ogłosili z ambony ludowi zebranemu na sumie: „Kandydatami do święceń w lutym r. 1935 są następujący alumni Seminarjum Duchownego w Janowie Podlaskim:

Kandydaci do święceń kapłańskich w lutym 1935 r.

1. Baran Edward, diakon, syn Wawrzyńca i Marjanny, ur. 1. III. 1909. we wsi Przygody, par. Suchożebry, diec. Podlaska.
2. Pieniak Wacław, diakon, syn Piotra i Marjanny, ur. 1. III. 1907 r. w Łukowie, par. Podwyższenia św. Krzyża, diec. Podlaska.
3. Szymański Michał, diakon, syn Józefa i Eleonory, ur. 18. I. 1908 r. we wsi Charlejów, par. Łysobyki, diec. Podlaska.

Kandydaci do święceń subd., diak. i kapłańskich w lutym 1935 r.

1. Bazyluk Władysław, syn Ludwika i Stefanji, ur. 28. IV. 1910 r. w Woli Tulnickiej, par. Parczew, diec. Podlaska.
2. Filipowicz Piotr, syn Antoniego i Aleksandry, ur. 29. VI. 1909 r. w folw. Ustroń, par. Jelnia, archid. Wileńska. Od r. 1919 do chwili obecnej rodzice mieszkają w par. Maciejowice, diec. Podlaska.

3. Reniszak Antoni, syn Józefa i Marjanny, ur. 4. VI. 1909 r. we wsi Cichostów, par. Parczew, diec. Podlaska.

Kandydaci do święceń subd. i diakońskich w lutym 1935 r.

1. Maszkiewicz Marek Waław, syn Jana i Józefy, ur. 24.III.1910 r. w Garwolinie, diec. Podlaska.

2. Ryder Leon, syn Stanisława i Joanny, ur. 17. VI. 1909 r. we wsi Huta-Galicynów, par. Stara-Wieś, diec. Podlaska. Od roku 1932 do chwili obecnej rodzice mieszkają we wsi Bojmie, par. Oleksin, diec. Podlaska.

3. Zatyka Władysław, syn Jana i Marcjanny, ur. 14. VII. 1908 r. we wsi Stary-Kembłów, par. Żelechów, diec. Podlaska.

Kandydaci do święceń subdiakońskich w lutym 1935 r.

1. Pać Marjan, syn Jana i Marjanny, ur. 2. II. 1911 r. w folw. Metelin, par. Boby, diec. Lubelska. Od r. 1924 rodzice mieszkają we wsi Korzchaty, par. Korytnica-Łaskarzewska, diec. Podlaska.

2. Paprocki Zygmunt, syn Jana i Aleksandry, ur. 5. I. 1910 r. we wsi Leopoldów, par. Ryki, diec. Podlaska. Od roku 1920 rodzice mieszkają w Siedlcach, ulica Florjańska Nr. 60.

W razie zameldowania jakiej przeszkody należy sporządzić odpowiedni protokół i wraz z opinią o zeznającym niezwłocznie przesłać do Kurji.

Tematy na kongregacje dekanalne w 1935 roku.

1. Nowe przepisy o zakładaniu i prowadzeniu Stowarzyszeń Katolickich.

2. Przeszkody małż. „Crimen” i „Publica honestas” w Kodeksie Prawa Kan. w porównaniu z prawem kanonicznym przed kodeksem.

3. Jakie zasadnicze cechy powinna posiadać nauka katechizmowa dla dorosłych.

Tematy z metodyki i dydaktyki religijnej na kongregacje dekanalne w 1935 r.

I. Jaki jest cel nauczania religji w szkole i dlaczego naukę należy podawać metodycznie?

II. Od czego zależy wynik nauki religji w szkole powszechnej?

III. W jaki sposób należy łączyć nauczanie religji z praktykami religijnymi?

IV. W jaki sposób zastosować można w myśl nowych programów korelację z innymi przedmiotami?

Źródła: „Metodyka religji” — ks. prof. Spirago.

„Metodyka nauki religji” — ks. prof. Krzeszkiewicz.

„Pedagogika religijno-moralna” — ks. prof. Z. Bielawski.

„Katechezy katolickie dla szkół ludowych” — ks. Jan Pichler.

„Katechezy na szkołę powszechną” — ks. prof. Bielawski.

Dni Przeciwgruźlicze.

Polski Związek Przeciwgruźliczy pod dniem 22 listopada r. b. Nr. 111.I. D/4. zwrócił się do J. E. Biskupa Podlaskiego z następującym pismem:

Wasza Ekscelencjo!

Dążąc do rozpowszechnienia wśród najszerzych warstw społeczeństwa podstawowych wiadomości o gruźlicy, tej strasznej pladze społecznej, o sposobach walki z nią oraz do zbierania na ten cel funduszków przez sprzedaż nalepek, Polski Związek Przeciwgruźliczy organizuje do rocznym zwyczajem w okresie od 1 grudnia do 10 stycznia „Dni Przeciwgruźlicze“.

W głębokim przekonaniu, że w społeczeństwie polskiem inicjatywa ta może osiągnąć powodzenie tylko przy odpowiednim poparciu jej przez Duchowieństwo, że słowa Kapłana zdobędą wśród wiernych większy posłuch i wiarę niż najpopularniej oświetlające sprawę ulotki, a przeto zachęca szerokie warstwy ludności do popierania akcji prowadzonej przez Polski Związek Przeciwgruźliczy, zwraca się on do Jego Ekscelencji z gorącą prośbą o łaskawe zalecenie Duchowieństwu Rzymsko-katolickiemu wyjaśnienia wiernym znaczenia „Dni“ i zachęcania do brania w nich jak najszerzego udziału.

P R E Z E S

Polskiego Związku Przeciwgruźliczego

Dr. J. Adamski.

D Y R E K T O R

Polskiego Związku Przeciwgruźliczego

Dr. M. Grodecki.

Ks. Biskup poleca Wielebnemu Duchowieństwu wyjaśniać wiernym znaczenie „Dni Przeciwgruźliczych“ i zachęcać ich do brania w nich jak najszerzego udziału.

Poszukiwanie Michała Kawelki vel Michała Maruszczyka.

W kościele parafjalnym w Młodojewie (diec. Włocławskiej) zawarł małżeństwo Michał Kawelko z Aleksandrą Strzelecką dnia 14 listopada 1923 r. Kawelko M. po siedmiu latach wspólnego pożycia ujawnił swoje właściwe nazwisko, które brzmi: Michał Maruszczyk. M. Maruszczyk pochodzi z parafji Skrzyżów diec. Tarnowskiej. O sprostowanie swego nazwiska i o nowe dokumenty nie postarał się, przeciwnie wyjechał z domu, opuściwszy żonę i dzieci, w 1929 roku. Obecne miejsce jego pobytu jest nieznanne.

Wobec powyższego Kurja Biskupia we Włocławku prosi Wielebne Duchowieństwo o sprawdzenie w księgach zaślubionych, czy wspomniany Maruszczyk Michał vel Kawelko Michał nie zawarł nowych związków małżeńskich w czasie od 1929 do 1934 roku.

Koncesjonowane Kursy Doksztalcające dla niekwalifikowanych ochroniarek (wychowawczyń przedszkoli).

W myśl rozporządzenia Pana Ministra WR. i OP. z dnia 27.X.1933 r. o kwalifikacjach wychowawczyń przedszkoli (ochroniarek) czynne ochroniarki nie mające jeszcze przepisanych kwalifikacyj—winny do końca roku 1936 uzyskać świadectwa przez władze szkolne uznane.

Aby ułatwić ochroniarkom uzyskanie tego świadectwa, Katolicki Instytut Wychowawczy w Poznaniu pod protektoratem J.Em. Ks. Prymasa urządza koncesjonowane przez władze szkolne doksztalcające kursy dla niekwalifikowanych ochroniarek (wychowawczyń przedszkoli).

Kursy te są podzielone na 3 serie 10-tygodniowych wykładów i ćwiczeń, odbywających się kolejno w odstępach rocznych przez 3 lata.

Warunki przyjęcia są następujące: świadectwo ukończenia szkoły powszechnej oraz przynajmniej 3-letnia praktyka w ochronie.

Kurs pierwszy już się rozpoczął w sierpniu, kurs drugi w październiku, a następny rozpocznie się 15 stycznia 1935 r. Zgłoszenia na te kursy należy nadsyłać do Dyrekcji Katolickiego Seminarjum Ochrońskiego w Poznaniu, ul. Noskowskiego 1.

Do zgłoszenia dołączyć należy:

1. życiorys własnoręcznie napisany
2. świadectwo urodzenia
3. " szkolne
4. " zdrowia
5. " z praktyki poświadczone przez bezpośrednią władzę
6. " że kandydatka jest czynną ochroniarką.

Oplata za kurs 10-tygodniowy wynosi 125 zł., oraz 10 zł. wpisowe.

B r e w j a r z e.

Firma Księgarnia i Drukarnia Katolicka Sp. Akc. w Katowicach, aby choć w części zapobiec szkodliwemu dla kraju wywożeniu pieniędzy zagranicę, wypuściła na rynek handlowy, w oprawach wykonanych we własnych zakładach, najnowsze wydanie brewjarzy F. Pusteta, zaopatrzone w najnowsze proprium R. Poloniae. Oprawy tak pod względem trwałości jak estetycznego wyglądu niczem nie ustępują oprawom zagranicznym, kalkulują się znacznie taniej, bo około zł. 15 na jednym egzemplarzu.

Zamówienia kierować należy do wymienionej firmy w Katowicach, ul. Mar. Piłsudskiego 58.

Notariusz

Ks. E. Pacewski

Wikariusz Generalny

Biskup Sufragan Podlaski

† Cz. Sokołowski

Zmiany w składzie osobistym Duchowieństwa.

Ks. Marcełi Weiss, administrator par. Neple, zwolniony z urzędu administratora; ks. Czesław Żurmanowicz, wik. par. Sokołów, mianowany administratorem par. Neple; ks. Lucjan Niedzielak, wik. par. Kock, przeniesiony na wikariat do Sokołowa.

Dziennik czynności J. E. Ordynariusza.

G r u d z i e ń

Dnia 9 — J. E. Ks. Biskup wrócił z Rzymu.

Dnia 15 — o godz. 10-ej rano w katedrze odprawił mszę św. żałobną za duszę ś. p. Prezydenta Gabryela Narutowicza.

Tegoż dnia po południu pojechał do Skórcza na zakończenie uroczystości 25 lecia wznowienia Zgromadzenia Marjanów. Tu podczas uroczystych nieszpórów przemawiał, prowadził konkluzyjną procesję (naboż. czterdziestogodz.) i udzielił błogosławieństwa apostołskiego.

Dnia 19 — pojechał do Janowa Podlaskiego do Wyższego Seminarjum Duchownego.

Dnia 21 — o godz. 5 po południu był na „opłatku“ w Mniejszym Seminarjum Duchownem w Siedlcach.

Dnia 24 — przed południem odwiedził w Siedlcach ochronkę „Gniazdo“, szpital miejski, przytułek dla starców i siostry zakonne, pracujące w Seminarjum Mniejszym. W południe przyjmował u Siebie w pałacu Duchowieństwo miejscowe i zamiejskowe, które składało życzenia świąteczne Najdostojniejszemu Arcypasterzowi. W godzinach popołudniowych odwiedził Ks. Biskup miejscowy „Żłobek“ i więzienie.

Tegoż dnia o godzinie 11-ej w nocy odprawił w katedrze jutrznię i zaraz o godz. 12-ej celebrował pontyfikalną pasterkę.

Dnia 25 — celebrował w katedrze pontyfikalną sumę, podczas której przemawiał.

Dnia 26 — o godzinie 10-ej rano odprawił mszę św. w kościele św. Stanisława.

Przeniesienie zwłok ś. p. Arcybiskupa Jerzego Matulewicza z Kowna do Marjampola.

Arcybiskup Jerzy Matulewicz urodził się niedaleko miasta Marjampola 1871 roku. W roku 1888 wstąpił do seminarjum duchownego w Kielcach. Seminarjum to było 3 razy podpalane przez nasłanego szpiega rosyjskiego i następnie zamknięte za znalezione podczas rewizji seminarjum bardzo liczne książki, nieopatrzone cenzurą rosyjską. Alumni zostali rozmieszczeni w seminarjach duchownych różnych diecezji. Jerzy Matulewicz został przysłany do seminarjum duchownego warszawskiego, po skończeniu którego studjował w akademii duchownej w Petersburgu, którą ukończył ze stopniem magistra św. teologii z najwyższym odznaczeniem, następnie odbywał studja w uniwersytecie we Fryburgu Szwajcarskim, gdzie uzyskał stopień doktora św. teologii. W seminarjum, w akademii i w uniwersytecie wzbudzał podziw nadzwyczajnymi zdolnościami i budował wyrobieniem duchownem.

We Fryburgu rozpoczyna pracę duszpasterską wśród szwajcarów, do których ze względu na swe zdolności lingwistyczne mógł przemawiać nawet w ich dialekcie.

Pracuje jako profesor i inspektor akademii duchownej w Petersburgu.

Pragnąc coraz lepszego uświęcenia i samego siebie i kapłanów, przemyśliwa nad stworzeniem specjalnego stowarzyszenia w tym kierunku,

lecz ostatecznie odstępuje od tej myśli i postanawia wcielić swe zamiary przez ożywienie zamierającego zgromadzenia Ks. Marjanów, dostosowując to zgromadzenie do obecnych warunków. Ze zgromadzeniem Ks. Marjanów zapoznał się w Marjampolu, gdzie ostatni członek tego zgromadzenia, generał, jeszcze żył, i błagał Boga, aby zgromadzenie nie zamarło lecz rozwinęło się dla chwały Boga i dobra ludzi. Jerzy Matulewicz jako chłopiec w kościele tego zgromadzenia służył do Mszy św. i stopniowo poznawał ducha Zgromadzenia. Następnie pracując już w akademii w Petersburgu, zdecydował się wstąpić do zgromadzenia Ks. Marjanów, co uczynił razem z księdzem Franciszkiem Buczysem, obecnym Biskupem Piotrem.

W kraju u nas za czasów rosyjskich nie można było jawnie pracować nad organizacją zgromadzeń zakonnych, i dlatego Ks. Jerzy Matulewicz tworzy ośrodek pracy w tym kierunku we Fryburgu Szwajcarskim, gdzie powstał tymczasowy dom główny zgromadzenia Ks. Marjanów. Pomimo licznych trudności zgromadzenie to stopniowo rozwija się tak, że w obecnej chwili liczy 432 członków i posiada trzy prowincje: w Polsce, Litwie i w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Ksiądz Jerzy Matulewicz pracuje też w Warszawie: spowiada, prowadzi rekolekcje, opracowuje podstawy statutu demokracji chrześcijańskiej.

W 1918 roku zostaje Biskupem Wileńskim. Pełen miłości dla wszystkich usiłuje jaknajlepiej spełniać obowiązki pasterskie. Chce być wszystkim dla wszystkich. Nie zwraca uwagi nawet na stan swego zdrowia. Z powodu próchnienia kości chodzi w żelaznych prętach, lecz to mu nie wystarcza, dwa razy na tydzień biczuje się.

W roku 1925 po trzykrotnej prośbie otrzymuje od Ojca Świętego Piusa XI zwolnienie ze stolicy biskupiej w Wilnie. Prosił o zwolnienie nie ze względu na trudności napotymane, lecz w przekonaniu, że lepiej będzie dla dobra ukochanej diecezji, jeżeli ją opuści.

Ojciec Święty, zwalniając Biskupa Matulewicza ze stanowiska Ordynariusza Wileńskiego, nadał mu tytuł Arcybiskupa Tytularnego i w roku 1926 mianował go Wizytatorem Apostolskim Litwy, gdzie przeprowadził utworzenie nowych biskupstw i pracował nad zawarciem Konkordatu.

Arcybiskup Jerzy Matulewicz dnia 27 stycznia 1927 roku wśród strasznych cierpień umiera. Ciało jego złożono w podziemiach katedry kowieńskiej.

Sława cnót zmałego Arcybiskupa, Generała-Odnowiciela zgromadzenia K. Marjanów, coraz szersze zatacza kręgi. Wierni za jego pośrednictwem proszą Boga o łaski i otrzymują je. Obecnie już są zbierane dokumenty, stwierdzające świętość życia Zmarłego i otrzymane za jego pośrednictwem łaski.

Zgromadzenie Ks. Marjanów pod przewodnictwem obecnego swego generała, ks. Andrzeja Cikoto, postanowiło przenieść zwłoki swego Odnowiciela z Kowna do świątyni macierzystej zgromadzenia Ks. Marjanów w Marjampolu. Zamiar ten wprowadzony został w życie dnia 24 października roku bieżącego. O godzinie trzeciej i pół po południu, po odmówieniu psalmu „De profundis“, wyniesiono trumnę z krypty i w uroczystej procesji żałobnej przy udziale Pana Prezydenta Litwy Antoniego Smetony, ministrów i najwyższych urzędników, wojska, nadzwyczaj wielkiej liczby duchowieństwa i ludu, pod przewodnictwem Arcybiskupa Kowieńskiego Józefa Skwireckiego, odprowadzono wśród bicia dzwonów i śpiewów, pomimo deszczu, na stację kolei żelaznej. Na stację w Marjampolu pociąg przybył o godzinie piątej minut piętnaście po południu, i tutaj złożono trumnę do specjalnego wagonu. O godzinie siódmej minut pięć wieczorem pociąg przybył do Marjampola, gdzie liczne rzesze

ludu, szeregi wojska, 80 kapłanów, 7 biskupów wśród blasku niesionych lampek, pod przewodnictwem biskupa Justyna Staugajtisa, odprowadziły trumnę do świątyni św. Michała w Marjampolu, wspaniale udekorowanej i oświetlonej zewnątrz elektrycznością. Po niesporach przemówił biskup Piotr — Franciszek Buczys.

Dnia 25 października od godziny trzeciej rano zaczęto odprawiać Msze św. Po odśpiewaniu każdego nokturnu odprawiali Mszę św. biskupi. Na mszę św. o godzinie dziewiątej przybyła dziatwa szkolna. Przy nadzwyczaj licznym udziale wiernych, wojska, przeróżnych organizacji, dwóch ministrów, siedmiu biskupów po laudesach pontyfikalną Mszę św. celebrował miejscowy Ordynariusz Biskup Antoni Karas, po Mszy św. Biskup J. Staugajtis wygłosił mowę, a następnie po odśpiewaniu Libera trumnę złożono w specjalnym sarkofagu w świątyni św. Mikołaja w kaplicy Najświętszego Serca Jezusowego.

Wśród duchowieństwa biorącego udział w tych żałobnych obchodach prócz 3 Ks. Marjanów z Polski wziął też udział, dzięki uprzejmości Pana S. Lozaraitisa, ministra spraw zagranicznych Litwy, i Biskup Podlaski Henryk Przeździecki, kolega i przyjaciel ś. p. Arcybiskupa Jerzego Matulewicza.

Dzień 24 i 25 października są świadkami najwymowniejszymi bezwzględniego uznania najliczniejszych szeregów ludzi, bez względu na ich stanowiska, zajęcia, dla ś. p. Arcybiskupa Jerzego Matulewicza, nie tylko uznania lecz i czci dla cnót i zasług zmarłego Arcypasterza.

W czasie ostatniej audjencji, udzielonej zgromadzeniu Ks. Marjanów, Ojciec Święty Pius XI, spoglądając na portret zmarłego Arcybiskupa, rzekł: „Persona Santa“. Dalby Bóg, aby to, co rzekł Ojciec Święty, jak najprędzej u uroczystej formie Stolica Apostolska ogłosiła, wynosząc Arcybiskupa Jerzego Matulewicza na ołtarze.

Ufamy, że Arcybiskup Jerzy, tak jak za życia na ziemi wielkim sercem obejmował od wieków złączone z sobą narody litewski i polski, wyjedna tę łaskę u Boga, aby bratnie narody na nowo miłowały się i wzajemnie sobie dopomagały.

Towarzystwo „Samopomoc Duchowieństwa Siedlce, 14 grudnia 1934 r.
diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej“

ul. 1-go Maja Nr. 42. Tel. 215.

Ogólne Zebranie roczne Członków.

Zarząd Towarzystwa podaje do wiadomości swych Członków, że na dzień 14 stycznia 1935 roku wyznaczone zostało ogólne zebranie Członków Towarzystwa, połączone z uroczystością poświęcenia Domu Samopomocy. Porządek dnia: 1. o godz. 10 Msza św. w kościele katedralnym za zmarłych Członków Towarzystwa; 2. o godz. 11-ej J. E. Najdostojniejszy Arcypasterz dokona poświęcenia domu; 3. o godz. 12 posiedzenie sprawozdawcze, wybór Zarządu, Komisji rewizyjnej, projekty na przyszłość; 4. o godz. 14-ej posiłek wspólny w domu Samopomocy.

JJWWKsięża Dziekani są proszeni, aby, przed 10 stycznia, zechcieli łaskawie zawiadomić Zarząd, którzy z kapłanów dekanatu wezmą udział w powyższym zebraniu.

Prezes Zarządu
Ks. J. Ryster.

Sekretarz
Ks. Bolesław Kowalczyk.

Redaktor Ks. Jan Grabowski.